Tarihçe[değiştir | kaynağı değiştir]

Yapılan arkeolojik araştırma ve bulgulara göre Amasya'da ilk yerleşme M.Ö. 5500 yıllarında
başlayıp Hitit, Frig, Kimmer, İskit,Lidya, Pers, Hellen, Pontus, Roma, Bizans, Danişmend, Selçuklu, İlhanlı ve Osmanlı dönemlerinde de kesintisiz olarak devam etmiştir.

Pontuslar (M.Ö.333 - M.Ö.26) tarafından yapılan Kral Kaya Mezarları, günümüze kadar ulaşarak kentin anıt eserleri arasına girmiştir.

700 yıl Bizans egemenliğinde kalan Amasya, Melik Ahmet Danişmend Gazi tarafından 1075 yılında fethedilerek bu kentte ilk**Türk - İslam Egemenliği** kurulmuştur.

Osmanlı Anadoluda Türklerin ilk şehir hayatına geçiş yaptıkları yerlerden birisi de Amasya olup öz be öz Türk oymaklarının Amasya ve civarında yerleşmiş olması, korunaklı bir yapıya sahip olması nedenleri ile Osmanlı Şehzadelerinin Amasyada yetiştirilmesi uygun bulunmuştur. Bu Sebeplerledir Şehzade Çelebi Mehmet Timur nedeni ile dağılan Anadolu birliğini Amasya ve civarındaki Türkmenlerden sağladığı güçle tekrar sağlamıştır. .

Şehzade **Yıldırım Bayezid**, **Çelebi Mehmet**, Şehzade **Murat (II)**, Şehzade **Ahmet Çelebi**, Şehzade **Mehmet (II)**, Şehzade **Alâeddin**, Şehzade **Bayezid (II))**, Şehzade **Ahmet**, Şehzade **Murat**, Şehzade **Mustafa**, Şehzade **Bayezid** ve Şehzade **Murad (III)** çeşitli tarihlerde Amasya'da Valilik yapmışlardır.

Bu dönemde kentte birçok ilim admı yetişip saray, çeşme, medrese, cami, türbe v.b. kalıcı eserlerle, şehir bir **kültür merkezi** olarak tarihteki yerini almıştır.

Tarihin akışı içerisinde önemli roller üstlenen Amasya, Kurtuluş Savaşı sırasında yine ön plana çıkmış, Kurtuluş mücadelesinin planları bu kentte hazırlanmıştır.
https://tr.wikipedia.org/wiki/Amasya_(il) (Erişim Tarihi 08-03-2016)

Hatuniye Mahallesi'nde, Yeşilırmak'ın hemen kıyısında yer alan cami Sultan II. Bayezid'ineşi ve Şehzade Ahmet'in annesi Bülbül Hatun tarafından 1510 yılında yaptırılmıştır. Asıl olarak cami, hamam ve sübyan mektebinden oluşan bir külliyedir. Camiye kuzeyindeki alçak yay kemerli kapıdan girilir. Kuzey cephesi, birbirine sivri tuğla kemerlerle bağlı altı sütunun oluşturduğu beş gözlü bir son cemaat yeriyle kapatılmıştır. Bu bölümün duvarları ana ibadet mekanının duvarlarından daha yüksektir. Kemerlerin üstü, bütün cepheyi kaplayacak biçimde Meander motifiyle süslüdür. Son cemaat yerinin üzeri beş küçük kubbeyle örtülmüştür. Kubbelerden sadece ortadaki sekizgen bir kasnak üzerine oturtulmuş, diğerleri kasnaksız kullanılmıştır.
Dikdörtgen planlı caminin duvarları moloz taştan örülmedir. İbadet mekanının orta kısmında bulunan iki payenin duvarlara birleştirilmesiyle iç mekan altı bölüme

ayrılmıştır. Yanlardaki bölümlerden daha geniş ve yüksek olan ortadaki iki bölümün üzeri iki kubbeyle örtülüdür. Caminin kuzey-batı köşesinde tuğla örgülü, tek şerefeli minaresi bulunur.

Sübyan Mektebi

Caminin hemen doğusunda yer alır. Sivri kemerli, taş çerçeveli girişi, caminin de girişinin bulunduğu Hazeranlar Sokağı üzerindedir. Moloz taştan örülen duvarlarda enlemesine üçer sıralık tuğla örgüler bulunur. Girişin bulunduğu cephede yine sivri kemerli üç pencere yer alır. Kemerlerin üst kısımlarında tuğlaların değişik biçimlerde dizilmeleriyle geometrik süslemeler oluşturulmuştur. Batı cephesinde de içeriye açılan alçak kemerli bir kapı ve duvarın üst kısmına yakın iki pencere yer alır. Tek katlı yapının içi büyükçe tek bir oda olarak inşa edilmiştir. Yapının ilk halinde çatı çift kubbeyle örtülüdür. Ancak sonradan kubbeleri yıkılmış, binanın üstü ahşap çatıyla kapatılmıştır. Yer ve tavan döşemeleri ahşaptandır.

http://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/amasya/gezilecekyer/hatunye-kullyes-hatunye-cam (Erişim Tarihi 08-03-2016)

SULTAN II. BEYAZIT KÜLLİYESİ

Yeşilırmak kıyısında geniş bir alanda Cami, Medrese, İmareti be Tabbane'den oluşan büyük bir yapı grubudur. Giriş kapısı üstünde ve iki yan duvarlarında yer alan Ali Bin Mezid imzalı kitabesine göre (H. 891) 1486 yılında tamamlanmıştır.

Dört tarafı da kagir (taş ve tuğladan yapılmış) bir duvar ile çevrili olan külliyenin avlusunu çevreleyen surda, ikisi güneyde, ikisi kuzeyde, birer tane de doğu ve batıda olmak üzere toplam altı kapı bulunmaktadır. Külliyenin kuzey tarafı tamamen ırmağa bakmaktadır. Bahçede, 400-500 yıllık anıt ağaçlar bulunmaktadır.

Külliyeyi çevreleyen 120 x 160 m boyutlarındaki avlu içinde, ortada cami, caminin sağ (batı) tarafında büyük bir medrese, sol (doğu) tarafında bir imarethane ve kiler vardır. Avlunun güneydoğu köşesinde türbe (II.Bayezid'in şehzadesi Ahmed'in oğlu Osman Çelebi), kuzey ve güneydoğusunda birer şadırvan, caminin kuzeybatısında da muvakkithane bulunmaktadır

.

Amasya Tarihi yazarı Hüseyin Hüsameddin ve diğer kaynakların ifadesine göre Sultan Beyazıt Saltanatın kendisine nasip olmasının ardından o zamana kadar veliahd şehzadeliğini geçirdiği Amasya'da bir şükran ifadesi olarak yerine vali bıraktığı oğlu

Şehzade Ahmed'e kendi adına bir külliye yapılmasını emretmiştir. H.886 Recep Ayında İnşasına başlanan külliye H 891 Recep ayında beş yıllık bir süre sonunda tamamlanmıştır.

CAMİİ

Kuş bakışı bakıldığında, plan şeması bakımından ilk devir Osmanlı Mimarisinde görülen zaviyeli camiileri andırır. Altı büyük sütunun taşıdığı kemerler üzerindeki beş kubbeli son cemaat yeri, mihrab ekseni üzerinde büyük bir açıklığıyla birbirine bağlanmış arka arkaya iki kubbe ile örtülü dikdörtgen bir mekan ve bu mekana kalın payeler arasındaki kemerlerle açılan üçer kubbeli yan mekanlardan ibarettir. Son cemaat yerinin arkasında her iki köşede camii beden duvarlarına bitişik iki minaresi ve iki kubbenin ortak taşıyıcısı olan büyük kemere statik bakımdan destek vermek üzere yapılan yan giriş kapıları önündeki payandaları mimariyi tamamlayan elemanlardır.

Mihrab ve Minber ve taç kapısı genel olarak sade olup beyaz mermerden özenli biçimde yapılmıştır. İhtişamlı taç kapısı kitabesi, silmeleri, statikleri ile Beyazit'in diğer Camilerinde olduğu gibi zarif ve özenlidir. Ayrıca ahşap pencere kanatları devrinin İslam Camiilerinde olduğu gibi; 15.Y.Y. ahşap sanatının en ince örneklerini temsil eder.

İMARET

Camiinin doğusunda L plan şemasına sahip bir yapıdır. Ön kısımda yuvarlak sütunlar üzerinde yükselen sivri kemerli, kubbeli revak bölümü vardır. Geri planda köşede kare biçimli, tonozla örtülmüş büyükçe bir mekan mevcuttur. Duvarlarında yer alan altlı,üstlü dizi halindeki dolaplardan buranın imaretin malzeme, erzak dopalandığı yer olduğu hükmedilmektedir.

Bunun camii tarafındaki fenerli kubbeler ve tonozlarla örtülü mekanların imaretin aş ocakları ve diğer hizmet birimleridir. Kuzey yönünde uzanan tonozlu mekanların tabhane olduğu düşünülmekle birlikte, imarethanenin parçaları olabileceği yönünde görüşler de vardır.

Bugünkü halde esas fonksiyonuna uygun olarak Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı'nın aşevi olarak faaliyet göstermektedir.

ŞADIRVAN

Esası eski olmakla birlikte geç devirlerde yenilendiği anlaşılmaktadır. Ahşap sütunların taşıdığı, sivri kemerler üzerine büyükçe bir kubbe ile örtülüdür. Dıştan saçaklı külahla kaplı kubbenin etekleri XIX. yüzyıl işi daha çok İstanbul'u konu alan konu alan kalem işi manzara resimleri ile bezenmiştir. Anadolu'da çeşitli mekanlarda kendini gösteren Anadolu Tasvir Sanatı'nın ilginç ve değerli örnekleri olarak nitelendirilmektedir.

MUVAKKİTHANE

Kapısı üstündeki beş beyitlik manzum kitabesine göre hacı Hüseyin Zeki tarafından 1840 tarihinde yapılmıştır. Önünde iki direğe dayalı sundurması olan esas bina Tanzimat Üslubundandır. Dikdörtgen biçiminde olup kırmalı ahşap çatısı her cephe de birer üçgen alınlık meydana getirmiştir. İç mekan duvarlarında zengin kalem işi süslemeler, üst kısımda yer alan ağaç, manzara ve çeşitli binaların yer aldığı resim kuşağı binaya ayrı bir zenginlik katmaktadır.

MEDRESE

Külliyenin bir parçası olan medrese caminin hemen batısındadır.

Güney duvarının ortasında kare planlı, kubbeli dershane-mescid yer alır. her iki uçtan kuzeye uzanan şekli ile bir bütün olarak algılandığında U biçimli revaklı avlulu, on sekiz hücreden ibaret klasik medrese plan şemasına sahiptir. Kubbe örtülü her odada birer ocak mevcut olup bunların bacakları üst örtüye ayrı bir zerafet kazandırmıştır. Kuzeyi bir duvarla kapatılmış olan avlunun orta ekseni üzerinde girişin tam karşısında küçük bir havuz bulunur.

Abdizade Hüseyin Hüsameddin Efendi XIX. Y.Y sonlarına kadar burada görev alan belli başlı müderrislerin adını verdiği eserinde ilk müderrisin ünlü Şeyhülislam Zembilli Ali Efendi olduğunu ifade eder. Medrese "ALTMIŞLI MEDRESE" statüsündedir.

Cumhuriyet!in kuruluşu ile birlikte Medreselerin İlgazi, Tekke ve zaviyelerin, türbelerin kapatılması sonrasında 1925 Yılından itibaren burada mevcut ve diğer yerlerden derlenen kitaplarla İl Halk Kütüphanesi'nin temeli atılmış olup halen bölhenin zengin bir kütüphanesi olarak hizmet vermektedir.

ŞEHZADE OSMAN TÜRBESİ

Camiinin güneydoğusunda, kare planlı ve kubbe ile örtülüdür. Bir sıra kesme taş üç sıra tuğla dizisi ile düzgün, renkli bir görünüm arz eder. Kağısı üstündeki kitabesine göre (ebced hesabıyla) 919 (1513) Tarihinde yaptırılmıştır. Sultan II. Beyazıt 'ın oğullarından Amasya Valisi Şehzade Ahmet'in 1513 yılında Yavuz Sultan Selim Tarafından öldürtülen oğlu Şehzade Osman'a ait olarak bilinmektedir.

SULTAN II. BEYAZIT KÜLLİYESİ MİMARİ ÖZELLİKLERİ

Dört tarafı da kagir bir duvar ile çevrili olan külliyenin avlusunu çevreleyen surda, ikisi güneyde, ikisi kuzeyde, birer tane de doğu ve batıda olmak üzere toplam altı kapı bulunmaktadır. külliyenin kuzey tarafı tamamen ırmağa bakmaktadır. bahçede, 400-500 yıllık anıt ağaçlar bulunmaktadır.

Külliyeyi çevreleyen 120 x 160 m boyutlarındaki avlu içinde, ortada cami, caminin sağ (batı) tarafında büyük bir medrese, sol (doğu) tarafında bir imarethane ve kiler vardır. avlunun güneydoğu köşesinde türbe (ii.bayezid'in şehzadesi ahmed'in oğlu osman çelebi), kuzey ve güneydoğusunda birer şadırvan, caminin kuzeybatısında da muvakkithane bulunmaktadır.

Külliye içinde bulunan ters t plan tipiyle yapılmış olan caminin iç ölçüleri 29.97m x 30.53m; dış ölçüleri ise 45.44 x 42.95m'dir. caminin ana mekanı, kıble ekseni üzerinde, birbirinden büyük bir kemerle ayrılan, kare biçimli iki bölümden oluşur. bunların üstü birer kubbeyle örtülüdür. binanın sağ, sol ve cümle (ana) kapıları olmak üzere üç girişi vardır.

Avlunun batı duvarına bitişik olarak inşa edilmiş olan medresenin yapım tarihi ise 1486'dır. sultaniye olarak da bilinen ii. bayezid medresesi 1922'den beri amasya il halk kütüphanesi olarak kullanılmaktadır. evliya çelebi, 17. yy'da amasyada bulunan 10 medreseden en süslü ve en bakımlısının sultaniye medresesi olduğunu söyler.

Bina "u" planında inşa edilmiştir. binanın doğu, batı ve kuzey cephelerinde, talebe hücreleri sıralanmıştır. dershane, binanın güney tarafında yer alır ve yayvan bir kubbe ile örtülmektedir. medrese avlusunun ortasında bir şadırvan bulunur. günümüzde hala aktif olarak hizmete devam eden bu bölümün okuma salonları dışarıdan güneş alacak şekilde u şeklinin iç kısımlarının dış taraflarının kenarına okuma masaları konularak tanzim edilmiştir, kitapları içeriye doğru girmiş birçok kitap odasına girip görevliden istediğiniz takdirde odadaki tavana kadar yükselen raflardan istediğiniz kitaplar indirilip şahsınıza verilir, en son gittiğimde 3 odaya bir görevli yetişmeye çalışıyordu ama hiç kimse halinden şikayetçi gibide değildi.

İmaret ve tabhaneler, fakirlere, yoksullara ve yolculara bedava yemek verildiği ve korunup barındırıldığı yerlerdir. evliya çelebi ii. bayezid külliyesi'nin imarethanesinde her gün fakirlere bol ve kusursuz yemeklerin verildiğini yazar. bina "l" plan tipinde inşa edilmiştir. dış ölçüleri, 42,05 ve 41,35m'dir. bütün bina köfeki taşından yapılmıştır.

http://www.geziklubu.com/?pnum=52&pt=Sultan+Beyaz%C4%B1d+K%C3%BClliyesi (Erişim Tarihi 07-03-2016)

II. Bayezid

Vikipedi, özgür ansiklopedi

II. Bayezid Sofu Bâyezîd[1]	
Bayezid-i Veli	
Sultan II. Bayezit 'in bir minyatürü	
8. Osmanlı Padişahı	
Hüküm süresi	22 Mayıs 1481 – 24 Nisan 1512
Önce gelen	II. Mehmed
Sonra gelen	I. Selim
Eş(leri)	Nigar Hatun

	Şirin Hatun Gülruh Hatun Bülbül Hatun Hüsnüşah Hatun Gülbahar Hatun Ferahşad Hatun
Hanedan	Osmanlı Hanedanı
Babası	II. Mehmed
Annesi	Sitti Mükrime Hatun
Doğum	3 Aralık 1447 Dimetoka
Ölüm	26 Mayıs 1512 (64 yaşında) Büyükçekmece
Dini	İslam
İmza	

II. Bâyezîd veya **II. Beyazıt** ayrıca bilinen adıyla **Sultân Bayezid-î Velî** (Osmanlı Türkçesi: **بايزيد ثاني** *Bāyezīd-i Sānī*, d. 3 Aralık 1447 – ö. 26 Mayıs 1512); Osmanlı İmparatorluğu'nun sekizinci padişahı. Babası Fatih Sultan Mehmed annesi Sitti Mükrime Hatun[2] ya daEmîne Gül-Bahar Vâlide Hatûn'dur.[3] Yavuz Sultan Selim'in de babasıdır. Tahta geçtiğinde 511.000 km²'si Asya'da, 1.703.000 km²'siAvrupa'da olmak üzere toplam 2.214.000 km² olan imparatorluk toprakları, ölümünde yaklaşık 2.375.000 km² idi.[4]

İçindekiler

[gizle]

Alternatif adları ve unvanları[değiştir | kaynağı değiştir]

II. Bayezid'in
ismi Latin harfli Türkçe metinlerde *Beyazıt*, *Beyazıd*, *Bayezit*, *Bayezıd* gibi değişik imlâlar ile yazılsa da sultanın adı; bütün Osmanlıca metinlerde *Bâyezid* (**بايزيد**) olarak geçmektedir. Türk Dil Kurumu, günümüzde Beyazıt[5], Bayezit[6] şeklindeki yazımları benimsemiştir. Modon fetihnamesinde, *Emîru'l-Mü'minîn Sultânu'l-Guzât ve'l-Mücâhidîn Nâsiru's-Seriat ve'l-Milleti ve'd-Dîn Giyâsu'l-İslâm ve Mu'înu'l-Müslimîn Sultân Bâyezîd* [7] diye anılmıştır.

Padişahlık öncesi[değiştir | kaynağı değiştir]

II. Bayezid'in doğum tarihi tarihçiler arasında tartışmaya yol açmaktadır. Güvenilir bir Osmanlılar bibliyografya ansiklopedisi doğum tarihinde bu tartışmayı karşılamak amacı ile bu tarihi Aralık 1447/Ocak 1448 olarak vermektedir.[3] Bazı kaynaklar bu tarihi 3 Aralık 1447 [8], digerleri de 1448 olarak vermektedirler.[9]. Doğum yeri bugün Yunanistan sınırları içerisinde kalan, Osmanlılar zamanında ise Edirne'ye bağlı bir kaza merkezi olan Dimetoka'daki Dimetoka Sarayı'nda dünyaya geldi. Babası Fatih Sultan Mehmet ilme karşı büyük bir sevgi beslediği için, oğlu Bayezid'e her şeyden evvel kuvvetli bir tahsil verdirmeyi düşündü.

İstanbul'un fethi'nden sonra, Şehzade Beyazid 7 yaşlarındayken Hadım Ali Paşa danışmanlığında Amasya valisi olan Bayezid, burada o dönemin en ünlü âlimlerinden dersler aldı ve padişah olacak şekilde yetiştirildi. O günlerde

Amasya kenti bir eğitim ve kültür merkeziydi [10]. Devrin meşhur âlimlerinden dersler aldı, İslami ilimlerin pek çoğunu öğrendi. İslam ilmi alanında ders aldığı hocalarından birisi de Şeyh Yavsi - Hünkar Şeyhi olarak bilinen Bayrami tarikat şeyhi de olan Muhyiddîn Mehmed-i İskilibî olmuştur. İslami ilmin yanı sıra matematik ve felsefe tahsili de aldı. Ayrıca Şeyh Hamdullah'tan da hat dersleri aldı. Arapça ve Farsçanın yanı sıra; Çağatay lehçesi ve Uygur alfabesini de öğrendi.

Şehzade Beyazid Rumiye-i Sugra valisi olarak 27 yıl Amasya'da oturdu. Bu görevde iken 1473'te Otlukbeli Savaşı'nda sağ kol kumandanı olarak görev aldı. Ayrıca 1479'daİran'dan gelen tüccarların mallarının yağmalanması üzerine, Şehzade Beyazid'in vali olarak gönderdiği yerel eyalet askeri güçleri Hacıemiroğulları Beyliği'ne bağlı Torul ve çevresini Osmanlı topraklarına kattı. [kaynak belirtilmeli]

Fakat genellikle Amasya sarayında mistik, yarı şairane bir yaşam sürdüğü bildirilip bu arada Afyon şehriyle bağlantısı olduğu söylenir.[3]

Tahta çıkışı[değiştir | kaynağı değiştir]

Fatih Sultan Mehmed'in 4 Mayıs 1481'de Gebze yakınlarında beklenmedik bir şekilde vefat etmesi üzerine Sadrazam Karamanlı Mehmed Paşa, Bayezid ve Bayezid'in kardeşiCem Sultan'a ulaklar (haberci) gönderdi. Ancak Cem Sultan, kendisine gönderilen haberci yolda, Anadolu Beylerbeyi Sinan Paşa tarafından yakalanarak alıkonduğu için babasının ölüm haberini geç öğrendi. Bu arada Bayezid'in tarafını tutan Yeniçeriler İstanbul'da isyan ederek Cem Sultan taraftarı Karamanlı Mehmed Paşa'yı 4 Mayıs 1481'de öldürdüler ve Bayezid'in oğlu Şehzade Korkut'u babasına vekâleten tahta çıkardılar.

Babasının vefatını öğrenen ve devlet büyüklerinin, acele başkente gelmesi hakkında gönderdikleri mektupları alan II. Bayezid maiyetinde 4.000 kişi olduğu halde Amasya'dan yola çıkıp 9 günde Üsküdar'a geldi. Ertesi gün oğlu Şehzade Korkut'tan saltanatı resmen teslim alıp 22 Mayıs 1481'de Osmanlı tahtına çıktı ve devleti idare etmeye başladı. II. Bayezid ilk olarak kapıkullarına üçer bin akçe cülus bahşişi dağıttı. Yeniçerileri ulufelerini 5 akçeye çıkarttı.[3]

Cem Sultan meselesi[değiştir | kaynağı değiştir]

Ana madde: Cem Sultan

Cem Sultan abisi II. Bayezid'in padişahlığını kabul etmedi. Böylece Osmanlı devleti II. Bayezid ile Cem Sultan arasında uzun süren ve en sonunda Avrupa'nın da içine karıştığı bir taht kavgasına sahne oldu.

II. Bayezid İstanbul'da tahta çıkmış olmasına rağmen Cem Sultan 4.000 askeriyle İnegöl önlerinde Bayezid'in henüz hazır olmayan Ayas Paşa idaresindeki ordusu ile savaştı. Bu savaşı kazanan Cem Sultan Bursa'da kendi adına hutbe okutmak ve para bastırmak suretiyle hükümdarlığını ilan etti. Bursa'da 18 gün saltanat süren Cem Sultan civardaki şehir ve kasabalara da hâkimiyetini kabul ettirdi ve II. Bayezid'e İmparatorluğu eşit olarak paylaşma teklifinde bulundu. Buna göre İmparatorluğun Anadolu toprakları Cem Sultan'a verilecekti. Ancak devletin ikiye bölünmesi anlamına gelen bu teklif, sadece Bayezid tarafından değil tüm devlet ileri gelenleri tarafından dehşetle karşılandı. Osmanlı Devleti'nin bölünmesini kendi çıkarlarına uygun gören Avrupalılar ve Memluklular bu konuda Cem Sultan'ı desteklediler.[kaynak belirtilmeli]

Cem Sultan

1481 Haziranında II. Bayezid'in ordusuyla Yenişehir ovasında yaptığı savaşta yenilen Cem Sultan önce Konya'ya çekildi. Konya'da yeterince destek bulamayan Cem Sultan Tarsus'a geçti. Daha sonra da Memluk sultanından aldığı davet üzerine Kahire'ye gitti. Kahire'de büyük ilgi gören Cem Sultan orada kaldığı süre içerisinde Mekke'ye giderek hac vazifesini yerine getirdi. Bu dönemde, ağabeyi II. Bayezid kendisine padişahlıktan vazgeçmesi halinde 1 milyon akçe vermeyi teklif etti. Ama Cem Sultan bu teklifi reddetti. Benzeri teklifler tekrar yapıldıysa da, bunlar da sonuç vermedi.[kaynak belirtilmeli]Memluklular'ın ve eski Karaman Beylerinin yardımıyla tekrar bir ordu toplayan Cem Sultan, 27 Mayıs 1482'de Konya'yı kuşattı. Ancak Osmanlı Ordusu'nun Konya'ya hareket etmesi üzerine kuşatma kaldırıldı. İki taraf Akşehir'de karşılaştı. Savaşı kaybeden Cem Sultan Ankara'ya geçti. Ankara'da da kaçışına devam eden Cem Sultan 1482 yazında otuz kadar adamıyla birlikte Rodos'a gitti. Cem Sultan 29 Temmuz 1482'de Rodos Şövalyelerinin Büyük Üstadı Pierre d'Aubusson tarafından büyük bir törenle karşılandı. Cem Sultan'ın amacı Rumeli'ye geçerek mücadelesini sürdürmekti. Ancak bundan sonra bir daha hayatta iken vatanına dönemedi. Artık, Cem Sultan için Avrupa'da maceralı bir esaret hayatı başladı.[kaynak belirtilmeli]

Cem Sultan Rodos'a çıkmasından sonra Papa VIII. Innocentius'in isteği üzerine Fransa'ya gönderildi. Bu gelişmeden sonra önceleriOsmanlı Devleti'nin bir iç meselesi olan taht mücadelesi, böylelikle milletlerarası bir mesele hâline geldi. Bu olaydan çıkar sağlamak isteyen Papa VIII. Innocentius'un, Cem Sultan'a, Hıristiyan olması hâlinde onu Osmanlı Devleti'nin başına geçirebileceğini teklif ettiği söylenir.[kaynak belirtilmeli]

Osmanlı Devleti'ne karşı yeni bir Haçlı seferi gerçekleştirmek için Cem Sultan'ı kullanmayı düşünen Papa VIII. Innocentius 1492'de öldü. Böylece Cem Sultan daha serbest bir hayata kavuştu. Fakat bu defa Fransa Kralı, Cem Sultanı kendi siyasi emelleri için bir koz olarak kullanmak istedi. Bu amaçla hareket eden Fransa Kralı VIII. Charles Roma üzerine yürüyerek 26 Ocak 1495'te Cem Sultan'ı Papa'dan teslim aldı. Fransız Ordusu ile beraber yola çıkan Cem Sultan 25 Şubat 1495'te vefat etti. Bazı kaynaklar, Cem Sultan'ın elindeki kıymetli rehineyi bırakmak zorunda kaldığı için Papa tarafından zehirletildiğini ifade etmektedir.

Cem Sultan'ın ölümünü öğrenen II. Bayezid Osmanlı ülkesinde 3 gün yas ilan etti. Ülkedeki camilerde Cem Sultan için gıyabi cenaze namazı kılındı. Ayrıca II.

Bayezid kardeşiningünahlarının bağışlanması için fakirlere 100 bin akçe sadaka dağıttı.

İtalya'da toprağa verilen Cem Sultan'ın cenazesi de pazarlık konusu oldu. Uzun süren bir mücadelenin ardından Cem Sultan'ın cenazesi, vefatından 4 sene sonra 1499'da Osmanlı topraklarına getirildi. Mudanya'da karaya çıkarılan cenaze Bursa'da Muradiye Camii'nin haziresinde kardeşi Şehzade Mustafa'nın da mezarının içinde bulunduğutürbe'ye gömüldü.

Cem Sultan Avrupa'da iken, İspanyollar karşısında yenilgiye uğrayan Endülüs'teki Müslümanlar Osmanlı Devleti'nden yardım istediler. II. Bayezid kardeşi Cem Sultan'ınAvrupa'da esir olması sebebiyle gerekli yardımı tam anlamıyla yapamadıysa da Kemal Reis'i İspanya'ya gönderdi. Kemal Reis İspanya'daki Müslümanları Kuzey Afrikaya,Yahudileri de de Selanik ve İstanbul'a taşıdı. 1492 yılında Müslümanların yanı sıra 150 bin kadar Yahudi de Osmanlı topraklarında yerleştirildi [11] .

İtalya'dan geri çekilme[değiştir | kaynağı değiştir]

1480 yılında Fatih Sultan Mehmet hayatta iken Osmanlılar İtalya'nın ele geçirilmesi için ilk adım teşkil etmek üzere yarımadanın güneydoğusunda (çizmenin topuğu) yer alan Otranto kalesini ele geçirmişlerdi. Fatih'in ölümü ve Şehzade Cem'le II. Bayezid arasındaki taht mücadelesi, İtalya'nın fethi projesinin bir müddet daha ele alınmamasına neden oldu. Bir sene sonra Osmanlı hâkimiyetindeki Otranto kalesi elden çıktı.

Otranto Kalesi

Napoli Krallığı, elindeki kuvvetlerle Osmanlı ile başedemeyeceğinin farkındaydı. Ayrıca Osmanlıların İtalya'da bulunmasının krallığın geleceği için iyi olmadığını da biliyordu. O nedenle Napoli Kralı, damadı Macaristan Kralı Matthias Corvinus'tan ve aynı hanedana mensup bulunduğu, o zamanlar Aragon olarak adlandırılan Kuzey İspanya kralından acele yardım istedi. Macaristan kralının gönderdiği 2.000 atlı ve diğer İtalyan devletlerinden aldığı yardımcı kuvvetlerle Otranto kalesi önlerine geldi. Bu orduyu denizden Napoli, Papalık ve İspanya gemilerinden müteşekkil bir donanma destekliyordu. Fatih Sultan Mehmet'in ölüm haberi buraya da ulaşmış ve Osmanlı askerleri arasında büyük bir isteksizlik ortaya çıkmıştı. Tam bu sırada komutan Gedik Ahmet Paşa, yanına aldığı bir miktar asker ve donanma ile ani bir şekilde Otranto'yu terk etti. Bir rivayete göre bunu kendi kararıyla, bir diğerine göre ise Sultan Bayezid'in isteği ile gerçekleştirmiştir. Gedik Ahmet Paşa Otranto'da 8.000 kadar asker ve asker için 1,5 senelik mühimmat bıraktı. Bu kadar kuvvet ile büyük bir orduya karşı konulması da mümkün değildi. Mukavemet edip 8.000 askeri heba etmek yerine kalenin teslim edilmesine karar verildi. Osmanlı kuvvetleri, askerlerin tüm silah ve cephanelerini yanlarına alarak çekilmesine izin verilmesi hâlinde, kaleyi teslim edeceklerini taahhüt ettiler. Kaleye yardım gelmesinden korkan Napoli Kralı bu anlaşmayı kabul etti. Böylece

8.000 Osmanlı askeri tüm mühimmatları ile gemilere binip, Otranto Boğazı'nı geçerekArnavutluk'ta Osmanlı topraklarına çıktı.

Napoli Kralı, Türkler'in yeniden İtalya'ya çıkmaması için II. Bayezid'in elçisi ile görüştü ve Türkler'in İtalya'ya bir daha sefer düzenlememesi vaadine karşılık Napoli, götürülemeyen Türk toplarını, Napoli Krallığı içerisindeki bütün Türk ve Müslüman esirleri Osmanlı Devletine geri verdi. Ayrıca dostça olmak şartıyla Donanma-yı Hümayun'a (Osmanlı Donanması), Adriyatik ve Yunan Denizi'nde serbestçe dolaşma hakkı tanıdı.

Nihayetinde Osmanlı Devleti'nin, İtalya'daki tek kalesi olan Otranto ele geçirilmesinden 13 ay sonra, 10 Eylül 1481'de kaybedildi. Böylece, Fatih Sultan Mehmet tarafından başlatılan İtalya seferi Osmanlı Devletinin iç problemleri sebebiyle durduruldu.

Yaptığı savaşlar[değiştir | kaynağı değiştir]

Cem Sultan Olayı ve bu olay sebebiyle Avrupalıların İstanbul'u geri alma ümitleri yeniden gündeme gelince II. Bayezid çok dikkatli ve barışçı bir dış siyaset takip etmek mecburiyetinde kaldı. Bununla birlikte kendisi gerektiğinde savaştan çekinmedi ve Osmanlı Devleti'nin sınırlarını genişletti. II. Bayezid'in tahtta kaldığı süre, hemen hemen babasıFatih Sultan Mehmet ile eşitti (yaklaşık 30 yıl). Fatih bazen iki senede bir sefere çıktığı halde, oğlu Bayezid yalnız 5 kere sefere çıktı. Padişahların bizzat başkumandanlık ettiği bu seferlere Osmanlılar tarafından Sefer-i Hümayun adı verilmiştir.

Birinci Sefer-i Hümayun[değiştir | kaynağı değiştir]

Sultan Bayezid 1483 baharında Edirne, Filibe, ve Sofya üzerinden Sırbistan'a geldi. Morava Nehri kıyılarında yol alan padişah, Belgrad yakınlarına kadar sokuldu. Bu çevredeki tüm kaleleri onarttı. Kasım 1483'te İstanbul'a döndü. Bu ilk sefer yaklaşık 7 ay sürdü. Padişahın bu seferi, Macaristan'ı telaşlandırdı. Osmanlı ile bir savaşı göze alamayan kralMatthias, 1483 sonlarında Osmanlı Devleti ile bir barış imzaladı.

Sefer sonucunda Hersek Dükalığı da ilhak edilerek Bosna Eyaleti'ne katıldı [12]

İkinci Sefer-i Hümayun (Boğdan seferi)[değiştir | kaynağı değiştir]

Boğdan Voyvodasının yıllık vergisini ödememesi, Boğdan'ın daha sıkı bir şekilde Osmanlı devletine bağlanması ve Karadeniz kıyısındaki topraklarının alınıp, bu beyliğin denizle olan bağlantısını kesme gibi amaçlarla, II. Bayezid, birinci sefer-i hümayunundan bir yıl sonra tekrar sefere çıktı. 1 Mayıs 1484'te İstanbul'dan ayrıldı. Boğdan üzerine giden Sultan Bayezid, babasının aynı ülkeye yapmış olduğu seferden 8 yıl sonra tekrar Boğdan'a sefere çıkmış oluyordu. Eflak Voyvodasının da 20.000 askerle Osmanlıların tarafında katıldığı bu seferin sonunda Osmanlı devleti bütün hedeflerine ulaştı ve Karadeniz bir Türk gölü haline geldi. Ayrıca Kırım'a karadan bağlantı sağlandı.

Akkerman Kalesi

İstanbul'a yola çıkışından 2 ay sonra 6 Temmuz'da Ordu-yu Hümayun (Osmanlı Ordusu), Tuna Nehri'nin kuzey sahilinde Kili önüne geldi. 9 gün içerisinde kale Osmanlıların eline geçti ve Kilye (Kili) teslim oldu. 24 Temmuz'da Dniester'in Karadeniz'e döküldüğü koyun güneyinde bulunan Akkerman kuşatma altına alındı ve 16 gün sonra 9 Ağustos'ta ele geçirildi[13]. Bu kuşatmaya Kırım Hanı Mengli Girayda ordusuyla katıldı. Böylece ilk defa bir Kırım Hanı Osmanlı Ordusu'nda görev almış oluyordu. 1419, 1454, 1474 yıllarında devrin padişahları Çelebi Mehmet ve Fatih tarafından 3 kez kuşatılıp da alınamayan bu kalenin fethi üzerine Uzun Hasan'ın oğlu Akkoyunluhükümdarı Sultan Yakup, Fas Sultanı, hatta Macaristan Kralı Matthias gibi birçok hükümdarlar elçilerini göndererek II. Bayezid'i tebrik ettiler. Necati Bey'in

> “ Hoş aldı Hazret-i Han Bâyezîd-i Osmânî
>
> Kilî ile Kara-Boğdan'dan Âkkermân'î ”

diye başlayan bir kasidesi bulunmaktadır.

Böylece Boğdan'ın Karadeniz'e kıyısı kalmadı. Doğrudan İstanbul'dan yönetilen Dobruca ile Kırım Hanlığı'na ait topraklar birleşti. II. Bayezid bu seferden sonra İstanbul'a dönmedi. Kışı Edirne'de geçirdi. Yazın Filibe'ye kadar gitti (1485) ve bu çevreyi kontrol etti. Ertesi kış yine Edirne'deydi. 1486 yılının başında Macar Kralının elçilerini burada kabul etti. İstanbul'a ancak 1486 senesinde döndü.

İkinci Bayezid Külliyesi'nin inşaatı[değiştir | kaynağı değiştir]

Boğdan seferine çıkarken Edirne'ye gelen Bayezid, Tunca Nehri kenarında adın taşıyacak külliyenin temelini attı[14]. Seferden aldığı ganimet malını külliyenin yapımı için harcadı. İnşaat, 1488'de tamamlandı.

Osmanlı-Memlük savaşları[değiştir | kaynağı değiştir]

Ana madde: Osmanlı-Memlük Savaşı

Yakın Doğu'nun iki büyük Türk devleti olan Osmanlı ile Memluk arasındaki sınırı Fırat nehri ve Toros Dağları belirliyordu. Bir zamanlar Orta Anadolu'ya kadar varan Memluk nüfuzu, artık Toroslar'ın gerisine itilmişti. Güneydoğu Anadolu'nun bir kısmı ve Çukurova'yı elinde tutan Ramazanoğulları Memlukluların hâkimiyetinde, buna karşılıkDulkadiroğulları ise Osmanlılar'ın hakimiyetinde idi. Memluklular ile Osmanlıların ilişkileri başlangıçta dostçaydı. Osmanlı Devleti'nin Avrupa'daki zaferleri Memluk başkentiKahire'de resmî şenliklerle kutlanıyordu. Ama Memluklular Osmanlıların Çukurova bölgesindeki varlıklarından hoşnut değillerdi. Osmanlıların bölgeye yaptığı akınlar iki ülkenin arasını bozdu. Türkler tarafından yönetilen bu iki ülkenin aralarının bozulmasındaki bir başka sebep ise prestij meselesiydi. Devrin en büyük devleti konumunda olan Osmanlı İmparatorluğu aynı zamanda da devrin en büyük İslam ülkesiydi. Halifeliğin, Kutsal Emanetler'in ve mukaddes şehirlerin Memluk Devleti'nin elinde olması Osmanlı'nın kabul edemeyeceği bir durumdu. Fatih'in Hicaz Su Yolları ve Türk hacılar için bazı düzenlemeler yapmak istemesini Memluklular iç işlerine müdahale saydı ve reddetti. Memluklular coğrafi koşullara çok güveniyor ve hiçbir ordunun Mısır'a giremeyeceğini düşünüyorlardı.

İlk Osmanlı-Memluk savaşı 1485'te patlak verdi ve 6 yıl sürdü. Savaşın görünürdeki sebebi 1485 yılında Osmanlı ülkesinden giden hacılara saldırılması ve İstanbul'a gönderilenBehmeni hediyelerine geçici olarak el konulmasıydı. 2 Mart 1482'de Güney Hindistan Türk İmparatorluğu tahtına babasının yerine oturan Mahmut Şah Behmeni, Sultan Bayezid'e içlerinde değerli mücevherler bulunan hediyeler göndermişti. Mısır gümrük idaresi, sonradan göndermelerine rağmen ilk önce bu hediyelere el koydu. Armağanlar İstanbul'a gönderilmek üzere yola çıktığında Osmanlı Devleti Memluklular'a savaş açmıştı bile. Savaşın diğer sebebi ise, her yıl Osmanlı topraklarından Hicaz'a giden hacıların, BedeviAraplar tarafından saldırıya ve yağmaya uğramaları idi. İstanbul, Kahire'ye, Hac yollarının güvenliğini sağlaması için notalar göndermiş, fakat Memluklular geçim kaynağı yağma olan Bedevilere bir türlü ciddi bir şekilde engel olmamışlardı. Bu sebeplere II. Bayezid'in o zamanlar Avrupa'da bulunan kardeşi Cem Sultan'ın Kahire'de kalan ailesinin iadesini istemesi ve bu talebin Memluklar tarafından reddedilmesi de eklenebilir [15].

Savaş 1485 senesinin Mayıs ayında başladı. Fatih'in vefatından 4 yıl sonra başlayan savaş hiçbir zaman topyekun bir muharebe şeklinde gerçekleşmedi. İki imparatorluk hiçbir zaman tüm ordularıyla karşı karşıya gelmedi. Ne Osmanlılar ne de Memluklular birbirlerinin topraklarını ilhak etme niyetinde değildiler. Harp iki ülke toprakları arasında tampon bölge mahiyetindeki Çukurova ve Dulkadiroğulları'nın toprakları üzerinde gerçekleşen vuruşmalar seviyesinde kaldı.

Savaş Karagöz Mehmet Paşa komutasındaki Osmanlı Ordusu'nun taarruzu ile fiilen başladı. Karagöz Mehmet Paşa Gülek Boğazı'nı geçerek Çukurova'ya girdi. BöyleceOsmanlılar ilk defa Adana'yı işgal etmiş oldular. Karagöz Mehmet Paşa güneye yönelerek Tarsus'u da aldı. Akdeniz sahiline kadar inince Çukurova'nın da Osmanlı hâkimiyetine geçtiği sanıldı. Zaten burası Memluklular'ın kendilerine ait topraklar değildi. Onların idaresindeki Ramazanoğulları Beyliği'ne bağlıydı. Sonra Karagöz Mehmet Paşa İstanbul'a döndü ve sancak beyi oldu. Bu arada Memluk ordusu Çukurova'ya doğru yola çıkmıştı.

Memluklular önce Osmanlılara tabi Dulkadir Beyliği'nin topraklarına girdi. II. Bayezid'in kayınpederi olan Dulkadir Beyi Alaüddevle Bozkurt Bey damadından acil yardım istedi.Kayseri Sancak beyi Yakup Bey ordusu ile yardıma geldi ve Memluk ordusunu yendi. O dönemlerde Memluk idaresinde bulunan Malatya önlerine kadar gelen Yakup Bey'i Memluk Başkumandanı Özbek Bey pusuya düşürdü ve Osmanlı birliğini imha etti. Karşı koyacak bir ordu olmaması nedeniyle Özbek Bey rahatlıkla Çukurova'ya girdi. Adana veTarsus sancak beylerinin öldürülünceye kadar mukavemet göstermelerine rağmen Memluklular Osmanlılar'ı Toroslar'ın gerisine atmayı başardı.

1486 yılı Ocak ayında Anadolu Beylerbeyi Hersekzade Ahmet Paşa, Çukurova'yı tekrar almak için Gülek Boğazı'nı geçerek Memluklular'ın önüne çıktı. Fakat yenilerek esir düştü. Bir yıllık esaret hayatından sonra serbest bırakılan paşa İstanbul'a döndü. Memluk sultanı Kayıtbay savaşın sona ermesi için barış teklifi yapsa da kaybetmeye alışık olmayan Osmanlı devlet adamları barışa razı olmadılar.

1487'de bu sefer bizzat Sadrazam Damat Koca Davut Paşa Çukurova için Memlukluların üzerine yürüdü. Kendisi İçel'e geçerken Rumeli Beylerbeyi Ali Paşa'yı Tarsus'un üzerine gönderdi.

Denge savaşı böyle devam ederken II. Bayezid Memluklarla olan savaş döneminde Venedik'e Osmanlı donanmasının o zamanlar Venedik'e bağlı

olan Kıbrıs'ın Magosalimanında demirleme isteğini bildirdi. Memluklarla savaşı göze alamayan Venedik bu isteği nazikçe geri çevirdi.

1488 yazının müthiş sıcağında Osmanlı Ordusu Vezir Ali Paşa kumandasında yine Çukurova'daydı. Adana, Tarsus, Kozan başta olmak üzere Çukurova'yı ele geçirdi. Memluk başkumandanı Özbek Bey yine yetişti ve 16 Ağustos 1488'de Ağaçayırı Muharebesi'nde Osmanlı'yı yendi. Yine Çukurova'yı Osmanlılar'dan temizlemeye çalışan Özbek Bey 7 aylık kuşatma neticesinde Adana'ya girdi. Bu savaşa katılan Paşalar bozgundaki mesuliyetleri nedeni ile azledildiler.

Bu olaylar olurken Osmanlılardan ümidini kesen II. Bayezid'in kayınpederi Dulkadir Beyi Alaüddevle Bozkurt Bey Memluklara yanaştı. Bunun üzerine azledilen Bozkurt Bey'in yerine kardeşi Şah Budak Bey tayin edildi. Elbistan yakınlarında ağabeyi ile yaptığı savaşı kaybeden Şah Budak Bey esir düştü. Kahire'ye gönderilerek idam edildi.

1490'da Kayseri'yi kuşatan ve Karaman'a kadar Osmanlı toprakları içinde ilerleyen Özbek Bey'in üzerine yine Hersekzade Ahmet Paşa gönderildi. Kayseri yakınlarında Osmanlı Ordusu'nu bir kere daha yenen Özbek Bey, Ahmet Paşa'yı yine esir alarak Kahire'ye gönderdi.

Savaşlar daha çok Memluklar'ın lehine geçse de, iki devlet de tam bir sonuç alamamıştı. Memluk komutanı Özbek Bey büyük ün kazanmış ve adı Kahire'deki *Özbekiye* semtine verilmiştir.

Bu son yenilgi üzerine Sultan Bayezid bir sefer-i hümayun başlatmayı düşündü ve bu Sultan Kayıtbay'ı çok endişelendirdi. Zira o zamana kadar topyekûn bir savaşta Osmanlı Devleti'ni sadece Timur yenebilmişti. Bunun üzerine barışa razı oldu. Fakat bizzat barış istemeyi gururuna yediremeyen ve böyle bir barışın imzalanması halinde Osmanlı'nın aşırı isteklerinden korkan Memlük Sultanı başka bir Müslüman ülke olan Tunus hükümdarını araya soktu ve iki ülke savaşın başındaki hale dönülmeyi kabul ettiler. İki ülke de aldıkları toprakları iade ettiler. Böylece 6 sene boyunca birkaç kez ele geçirdiği halde Çukurova'yı elde edemeyen Osmanlı Devleti 1491 yılında Memluklularla barış imzaladı.[16]Bir süre sonra II. Bayezid kardeşi Cem Sultan'ın kızı ile yeni Memluk sultanı Sultan Nasır Muhammed'i evlendirmek suretiyle barışı güçlendirdi. Ancak bu savaş sonucu yıllardır dost, dindaş ve soydaş olarak barış içinde yaşamış bu iki ülke arasında bir çatışma süreci başlamıştı.

Üçüncü Sefer-i Hümayun[değiştir | kaynağı değiştir]

Sultan II. Bayezid 10 Mart 1492'de Belgrad'ın fethi amacıyla İstanbul'dan sefere çıktı. Sultan Sofya'ya kadar geldi. Burada karar değiştiren Bayezid bu görevi Süleyman Paşa'ya bırakıp, kendisi Arnavutluk üzerine gitti. Güneybatı yönünde hareket ederek Manastır üzerinden Arnavut topraklarına geldi ve Tepedelen'de durdu. Temmuz sonlarında bu güzergâhta ilerlerken bir Şii fedai tarafından yapılan suikast girişiminden kurtulan Sultan, 1492'nin son günlerinde İstanbul'a döndü. Takriben 9,5 ay süren bu seferde Osmanlı topraklarından çıkılmadığı için herhangi bir vuruşma olmadı.

Belgrad'a ulaşarak kaleyi kuşatan Süleyman Paşa Osmanlı tarihinde II. Murat ve Fatih'ten sonra kaleyi kuşatan üçüncü kişi olmuştur. Kuşatma devam ederken Macarları yıldırmak amacıyla Erdel'e giren Süleyman Paşa burada yenilmiştir. Bu yenilgi ile başarı ihtimali kalmadığını düşünerek kuşatma kaldırıldı ve Kanuni Sultan Süleyman'a kadar bu şehir alınamadı.

Adbina zaferi[değiştir | kaynağı değiştir]

Ana madde: Krbava Muharebesi

Bosna Sancak beyi ve aynı zamanda akıncı komutanı olan şair Yakup Paşa, Sultan Bayezid Amasya'da şehzade iken babası Fatih'in temsilcisi olarak Sultan'ın yanında bulunmuştu. Bayezid tahta geçince Yakup Paşa'yı, önce oğlu Şehzade Alemşah'a atabey, sonra da Bosna beyliğine tayin etti.

Akıncıların 1492'de Avusturya'nın kapısı konumunda olan Slovenya'nın Celje şehrini kuşatmaları, Macarlar kadar Almanlar'ı da endişelendirmişti. 1493'te Yakup Paşa, 8.000 akıncı ile İstirya'ya girdi. Fakat geri dönüşünde önüne çıkan düzenli Macar ordusu tarafından Hırvatistan'da yolu kesildi. Her akıncıya 5 asker düşmesine rağmen, üstün bir gayretle Macarlar bozguna uğratıldı. Sonunda 5.700 ölü, 25.000 esir veren Macarlardan bazı asiller de Osmanlılara esir düştü.

Bu zaferden sonra Yakup Paşa Rumeli Beylerbeyliği'ne getirildi. Aynı zamanda da şair olan Yakup Paşa uzun manzumesinin sonunda şöyle demiştir

> “ Benim Bosnâ beyî dervîş Yâ'kuub
>
> Hudâ avniyle erdim bû cihânda ”

Osmanlı-Lehistan savaşı[değiştir | kaynağı değiştir]

Lehistan'ın 1498 yılı başlarında Osmanlı himayesinde bulunan Boğdan Prensliği'ne tecavüzü üzerine Osmanlı-Lehistan savaşı başladı. Öncelikle Rumeli Beylerbeyi Yakup Paşave hatta Vezir Mesih Paşa bu savaşa tayin edildi. Lakin Lehistan Kralının Türk-Boğdan birliklerine karşı yürüttüğü savaşta büyük bir yenilgiye uğrayıp, ancak 1.000 atlı ile hayatını kurtarabilmesi ve 20.000 araba dolusu ganimetin Osmanlı'nın eline geçmesi üzerine, buna gerek olmadığı anlaşıldı ve savaşın yönetimi Silistre sancak beyi akıncı kumandanıMalkoçoğlu Balı Bey'e verildi. Balı Bey Lehistan üzerine iki sefer yaptı ve 40.000 akıncının katıldığı bu sefer Osmanlı tarihinin en büyük akıncı seferlerinden biridir.

Ordunun sağ kanadını Balı Bey'in büyük oğlu Ali Bey, sol kanadı ise Mustafa Bey yönetiyordu. Türk atlıları önce Prut Nehri'ni, ardından Dniester nehrini geçti. Mustafa Bey önceGaliçya'ya girdi. Kuzeybatı istikametinde ilerledi. Lviv şehrinin 100 km kuzeybatısındaki Jaroslaw şehrini aldı. Burası Varşova'ya 260, Baltık Denizi'ne ise 500 km uzaklıktadır.

Balı Bey ise kuvvetleri ile Lviv şehrini aldı. Bütün Galiçya'yı geçerek Varşova şehrine girdi. Böylece ilk defa Türk Akıncılar'ı bu kadar kuzeye ulaşmış oluyorlardı. Bu birinci seferden sonra 10.000 seçkin esir ile Akkerman'a döndü.

Yaklaşık 3 ay sonra Osmanlı ordusu tekrar Lehistan'daydı. Bu sefer Podolya ve Galiçya üzerine gidildi fakat şiddetli soğuk yüzünden sefer uzun sürmedi.

Bu büyük başarı ile Balı Bey sancak beyliğinden beylerbeyliğine yükseltildi.

Yeni bir savaşa doğru[değiştir | kaynağı değiştir]

Avrupa'da yeni bir savaşın emareleri görülmeye başlamıştı. Cem Sultan'ın vefatı ile Osmanlı Devleti daha etkin bir politika izlemeye başlamış, akıncıların yaptıkları büyük çaptaki akınlarla bunu ispat etmişti. Böyle bir

savaşta Osmanlı'nın birinci rakibi, Almanya ve Macaristan tarafından desteklenen Venedik olacaktı.

1500'de Osmanlı, yeryüzündeki son Sırp topraklarını da ele geçirerek mahalli Sırp derebeyliğine son verdi. Osmanlı Donanması 1496'da Kemal Reis komutasında Rodosdonanmasını yok etti. Bu suretle Venedik'le yapılacak savaşta gelecek Rodos yardımının da önüne geçilmiş oldu.

1499 Eylül'ünde İskender Paşa, Udine şehrini işgal etmişti. Osmanlıların kendilerinden bu kadar uzak yerlerde hâkimiyet kurması Avrupa'yı telaşlandırıyordu.
Hatta Osmanlılarbölgedeki İtalyanca coğrafya isimlerine Türkçe adlar takmaya başlamış, Tagliemento'ya *Aksu*, Isonza'ya *Doline* adını vermişlerdi.

Almanya'da da *Gemeiner Pfennig* adı verilen ve Türklere karşı harp etmek için kullanılacak özel bir vergi çeşidi bile başlamıştı. Ayrıca Papa'nın Almanya'dan topladığı dinîvergileri de Osmanlı'ya karşı kullanılması için Almanya'ya iadesini talep etmişlerdi.

Dördüncü Sefer-i Hümayun[değiştir | kaynağı değiştir]

Sultan II. Bâyezîd Velî Han

Fatih devrinde alınmaya çalışılmasına rağmen ele geçirilemeyen Güney Mora'daki önemli Venedik deniz üslerinin fethi ve Osmanlı tarihinin ilk açık deniz meydan savaşındaki zafer Osmanlılar için 16. yüzyılın başındaki güzel haberlerdi.

Venedik'e ağır bir darbe vurmak isteğinde olan II. Bayezid denge politikası güdüyordu. Macaristan'la iyi geçinmeye çalışırken, aynı zamanda o zamanlar ayrı şehir devletleri hâlinde olan İtalya'nın zaten Venedikle arası iyi olmayan diğer şehir devletlerinin de Venedik'in yanında yer almaması için çaba sarfediyordu. Bu sıralarda Venedik'in Mora'da yer alan deniz üsleri İnebahtı'nın üzerinde Güney Mora'nın üç yarımadasının en batısında yer alan Modon, Koron ve Navarin limanları idi.

Sultan II. Bayezid Kırım Hanı Mengli Giray Hanı huzurunda kabul ederken

Sultan II. Bayezid, Venedik seferine çıkmak üzere, 31 Mayıs 1499 günü İstanbul'dan ayrıldı. Donanmayı o sıralarda Venedik hâkimiyetinde olan Kıbrıs Adası'nın üzerine göndermek suretiyle, Kıbrıs'ın tehdit altında olduğu izlenimini verdirerek Venediklilerin kuvvetlerini dağıtmayı başarmıştı. Amiral Melchior Trevisano, Mora'daki Venedik üslerinin başkumandanı tayin edildi ve hummalı bir savunma hazırlığına başlandı.

Sultan Vardar Yenicesi'ne geldi. Burada Rumeli Beylerbeyi Koca Mustafa Paşa, Venediklerin elindeki İnebahtı üzerine gönderildi. 1493'den beri Kaptan-ı Derya'lık görevinde bulunan Küçük Davut Paşa Mora sularındaydı.

200 parçalık büyük Venedik Donanması Osmanlı Donanması'nı Mora sularından uzaklaştırmak maksadıyla Modon açıklarına gelmişti. Donanmanın başında Amiral Antonio Grimaldi vardı. Mora'nın güneybatı ucundaki Gallo Burnu'nun açıklarında iki dev Donanma karşı karşıya geldi. Donanmayı Hümayun'u Kemal Reis idare ediyordu.

Sağ cenahın kumandanı Barak Reis amiral gemisini düşman gemilerinin arasına sürdü. Onlarca Venedik gemisi bu gemiyi indirmek için çalışıyorlardı. Düşman gemilerinin en yoğun olduğu bölgeye girip, gemideki barut deposunu ateşe veren Barak Reis, büyük bir patlamaya ve onlarca Venedik gemisinin infilakına neden oldu. Lakin kendisi ile birlikte 500 levent de ölenler arasındaydı. Bu hadisenin ardından taarruza geçen Osmanlı Donanması Venediklileri perişan etti.

Sapienza Deniz Savaşı ismi ile tarihe geçen bu savaş Osmanlıların tarihte kazandıkları ilk açık deniz savaşıdır. Büyük kahramanlıklarından dolayı Sapienza adasına Barak Reis adası adı verildi. Venedik Elçisi Alvise Manenti devletine gönderdiği raporda Osmanlı Sadrazamı'nın elçiye *Sen Sinyoria hükümetine söyle, artık deniz ile evlenmesini bıraksınlar; artık sıra bize gelmiştir.* dediğini bildirmiştir.[17] Bu zaferin ardından Venedik üslerini koruyacak bir kuvvet mevcut değildi.

Beşinci Sefer-i Hümayun[değiştir | kaynağı değiştir]

30 Ağustos 1499'da, Sapienza Deniz Savaşı'nden 33 gün sonra İnebahtı kalesi de Osmanlı'nın olmuştu. Bölgedeki büyük Venedik Amirali'nin donanması ile geri çekilmesi kaledekilerin maneviyatını bozmuş, kale komutanı kaleyi teslim etmişti. Osmanlı Ordusu için sıra, Mora'daki 3 büyük Venedik üssü olanKoron, Modon ve Navarin'e gelmişti.

Ancak bu sıralarda 1479'dan bu yana Osmanlı hâkimiyetinde olan Kefalonya adasına Venedik asker çıkarıp işgal etmişti. Ardından önceleri kendi hâkimiyetlerinde olanPreveze'de ki Osmanlı tersanelerini basıp, kızaktaki gemileri yakmışlar fakat geri püskürtülmüşlerdi.

1499 yılının sonlarında Edirne'ye dönen II. Bayezid birkaç aylık bir dinlenmeden sonra 7 Nisan 1500'de Edirne'den ayrıldı. Bu hareketinden dolayı bu sefer, *5. Sefer-i Hümayun*olarak değerlendirilmiştir.

7 Temmuz'da donanmanın geldiği Modon'a ardından bizzat padişah komutasındaki ordu gelerek kaleyi kuşatmıştır. 24 Temmuz'da Venedik donanması muhasaranın kaldırılması maksatıyla hücuma geçse de Kemal Reis tarafından geri püskürtülmüşlerdi. Kale Venediklilere mahsus olan bir şekilde savunulmuş, lakin 10 Ağustos 1500'de düşmüştü. Modon'un çetin mukavemetine rağmen düşürülmesi, bu kalenin yakınlarında bulunan Koron ve Navarin kalelerinin de sonunu gösteriyordu [18].

Fetihten iki gün sonra, yani 12 Ağustos'ta, Navarin, etrafındaki Milona ve Fener kaleleri ile teslim olmuştu. Avar Türkleri tarafından kurulan bu şehrin ismi de Avar'dan gelmektedir. Venedikliler Osmanlıların izniyle bütün asker ve mühimmatları ile Venedik'e dönmüşlerdi.

16 Ağustos'ta ise Koron'nun yine karşı koymadan teslim olması ile Venedik'in Yunanistan ile hiçbir bağlantısı kalmamıştı. 3 Aralık 1500 günü Venedik donanması Navarin önlerine geldi. Veneediklilerce ele geçirilen bir Hıristiyan Arnavut kale kapısını onlara açtı. Venedikliler böylece Navarin'i ele geçirdiklerini zannederken Kemal Reis 30 savaş gemisi ile limana girdi ve 8 Venedik gemisini ele geçirdi.

Fransızların Midilli kuşatması[değiştir | kaynağı değiştir]

Papa'nı teşviki ile Fransa da, Venedik'in müttefiki olarak Osmanlı'ya karşı savaş açmıştı. 1501 yılının Eylül ayında Ege Denizi'ne giren Fransız donanması 10.000 piyade taşıyordu. Eylül ortalarında da Midilli muhasarası başladı.[19] Bunun üzerine Sultan Bayezid'in Manisa sancak beyi olan ikinci oğlu Şehzade Korkut, şimdiki Ayvalık'a gelerek 800 kişilik yardımcı kuvveti adaya geçirmişti. Ekim sonlarında Osmanlı Donanması'nın Çanakkale Boğazı'ndan çıktığını öğrenen Fransızlar 6 haftadan beri devam ettirdikleri kuşatmayı kaldırmış ve Mora'nın güneyindeki Çuha Adası açıklarına gelmişlerdi. Burada müthiş bir fırtınaya kapılan donanmadan yalnızca birkaç yüz kişi kurtulabilmişti.

Fransız donanması geri çekilirken, İspanyollar hazırladıkları donanma ile Ege'ye girmiş fakat Fransızlarla birleşemediklerinden dolayı hiçbir şey yapamadan geri dönmüşlerdir.

Osmanlı-Venedik barışı[değiştir | kaynağı değiştir]

Venedik, Osmanlı Devleti ile artık başedemiyordu. Özellikle Osmanlı akıncılarının yapmış olduğu her akın Venedik için büyük bir tehlike idi. Zira Osmanlıların her an için Venedik şehrini dahi istila etme ihtimali mevcuttu. Mora'dan tamamıyla atılan Venedik, denizlerde de faaliyet gösteremiyor, Kemal Reis başta olmak üzere Türk denizcileri Venedik'e göz açtırmıyorlardı.

Kefalonya gibi Aya Mavri adasını da işgal eden Venedik, 1502 yılının başlarında adayı ele geçirdi. Adayı korumakla görevli küçük yeniçeri müfrezesi vuruşmadan kaleyi teslim etmiş ve akabinde silahları ile birlikte İstanbul'a gelmişti. Sultan Bayezid düşmana karşı silah atmadan kaleyi teslim eden bu askerleri idam ettirdi. Birkaç ay sonra

adaya gelen Kemal Reis 30 Ağustos 1502 tarihinde Venediklileri adadan çıkardı. 13 Ağustos 1502 tarihinde Venedik'in Arnavutluk'ta bulunan son üssü Dıraç'ın da Osmanlı'ya geçmesi ile Venedik'in Yunanistan gibi Arnavutluk'la da bir bağlantısı kalmadı.

Mora ve Arnavutluk'taki büyük üslerini ve denizlerdeki üstünlüğünü kaybeden Venedik için barıştan başka çözüm yolu kalmamıştı. 27 Eylül 1502'de kalabalık bir ekiple İstanbul'a gelen Venediklilerle 14 Aralık 1502'de 31 maddelik *Osmanlı - Venedik Barış Antlaşması* (İstanbul Muahedesi) imzalandı [20]. Yalnız Kefalonya adası Venedik'e bırakılmış, bunun dışındaki tüm fetihleri Venedik tanımıştı

Karamanoğulları'nın son taht teşebbüsü[değiştir | kaynağı değiştir]

Osmanlılar, Venedik'e karşı savaşırken Karamanoğlu Mustafa Bey, Karamanoğulları'nın tarihteki son ayaklanmasını çıkardı. Akkoyunlular'ın misafiri olarak Tebriz'de büyüyen Mustafa Bey 1500 yılında II. Bayezid Mora'da iken İçel'e geldi. Burada etrafına topladığı Türkmenlerle Karaman'ı kuşattı. Osmanlılar'ın fazla önem vermedikleri bu olay üzerineKonya'da bulunan Bayezid'in 4. oğlu Şehzade Şehenşah, Karamanoğlu Mustafa Bey'in üzerine bizzat gitmemiş, Beyşehir sancak beyi olan oğlunu göndermişti. Vuruşmayı göze alamayan Karamanoğlu Mustafa Bey, İçel'e çekildi. 1500 yılı sonlarında Şehzade Şehenşah bizzat İçel'e gelmiş fakat Karamanoğlu Mustafa Bey'i yakalayamamıştı. 1501 baharında Vezir-i Azam Hacı Mesih Paşa da İçel'e geldi. Bunun üzerine Tarsus'tan gemiye binip Suriye'ye kaçan Karamanoğlu Mustafa Bey, Memluklulara sığındı. Osmanlılarla yeni bir anlaşmazlığa düşmek istemeyen Memluk Sultanı da Karamanoğlu Mustafa Bey'i öldürttü.

Safeviler'in İran'da başa geçmeleri[değiştir | kaynağı değiştir]

1502'de Akkoyunluların Tebriz'i kaybetmesinden sonra İran tahtına başka bir Türk hanedanı olan Safeviler geçti. Olayı önemli kılan ise Safevilerin Şii mezhebine mensup olmalarıydı. Akkoyunlu ve Trabzon Rum Devleti ile akrabalık ilişkileri kuran Safeviler böylece siyasi hayata atılmışlardı. Şiirlerini Farsça'dan çok Türkçe olarak söyleyen Safeviler'in lideri Şah İsmail Osmanlı Devleti'ne doğudan gelen tehlikelerin üçüncüsü ve sonuncusudur. (Daha önceden Timur ve Akkoyunlular).

Sultan Bayezid daha önceden bölgede dengeyi koruma amaçlı önlemler almış ve hem Akkoyunlular'ın hem de Memlukluların hanedanları ile akrabalık bağları kurmuştu. 1507'deKemal Reis Mısır'a bir dostluk ziyaretinde bulundu ve Sultan Kansu tarafından büyük bir törenle karşılandı. Safevilerin başa geçmesi Osmanlılarla Memlukluları birbirine yaklaştırdı.

Şah İsmail, Akkoyunlular'ı haritadan silmek amacındaydı. Bu arada Trabzon'da sancak beyi olan Şehzade Selim Erzincan'ı ele geçirmiş, Safeviler'e bağlı olan Gürcü prenslikleri yenip onları vergiye bağlamıştı.

Şah İsmail'in tahta çıkışı Avrupa'da büyük yankı uyandırdı. Zira kendilerinin Osmanlı ile baş edemeyeceklerini bildiklerinden başka bir Türk devletinin onu yenmesi ileMüslümanların tıpkı Endülüsdeki gibi Avrupa'dan atılabileceğini düşünüyorlardı.

Şah İsmail büyük gücün Osmanlı Devleti olduğunu bildiğinden Memluklulara Osmanlılara karşı birleşmeyi önermiş fakat Osmanlılardan sonra sıranın kendilerine geleceğini bilen Memluklular tarafından bu teklif reddedilmişti. Venediklilere de aynı teklifte bulunan Şah İsmail'in elçileri

Venedik'den yardım cevabı aldılar. Fakat Venedik, Osmanlı Devleti ile doğrudan bir savaşı göze alamayıp, yapılacak bir savaşta destek vermeyi kabul etti. Deniz gücü olmayan ve tamamıyla bir kara devleti olan Safeviler Venedik'in deniz gücünden yararlanmak istiyorlardı.

Bunlara karşılık II. Bayezid Mısır'a Kemal Reis ile birlikte büyük miktarda top, stratejik harp malzemesi ve bahriye levazımı gönderdi. Memluklular Safevilerden, Osmanlılardan daha çok çekiniyorlardı. Zira daha önce Şii Fatımi hanedanı uzun süre Mısır'da hüküm sürmüş ve ancak Memluklular tarafından yıkılmıştı. Ayrıca Mısır'da Osmanlı ülkesinin tersine halk ve saray erkanı Türkmen asıllı değildi. Büyük bir Arap çoğunluğu azınlıktaki Türkler tarafından yönetiliyordu.

Şah İsmail daha önceden Fatımilerin yapamadığını yapmak, tüm İslam dünyasını Şii mezhebi altında birleştirmek istiyordu ve önündeki Osmanlı barajı yıkılırsa onu ne Memluklar ne de Türkistan'daki Türk devletleri durdurabilirdi.

Şah İsmail

Şah İsmail'in Dulkadir seferi[değiştir | kaynağı değiştir]

Safevi Şah'ı İsmail 1507 yılında hem İstanbul'un hem de Kahire'nin göstereceği tepkiyi görmek amacıyla Dulkadiroğulları Beyliği'nin üzerine yürüdü. Asıl sebebi bu olmamakla beraber görünüşteki sebep, Dulkadir Beyi Alaüddevle Bozkurt Bey'in Şii olan Şah'a kızını vermek istememesiydi. Şah İsmail Osmanlı topraklarından geçerek Kayseri üzerinden Dulkadir topraklarına girdi. Savaşta yenilen Alaüddevle Bozkurt Bey kaçtı ve Şah İsmail Bey'in bir oğlu ile iki torununu ele geçirerek öldürttü. Bunun üzerine Maraş'a ve Elbistan'a giren Şah İsmail Dulkadir Hanedanı'nın mezarlarını yaktırdı. Sonradan da Osmanlı Devleti'ne bir mektup yazıp topraklarını çiğnediğinden dolayı da özür diledi.

Senelerden beri Dulkadiroğulları Beyliği'nin kendilerine bağlı olduğunu iddia eden Memluklular ve Osmanlılar bu hareketi cevapsız bıraktılar. Bu da Şah İsmail'in Anadolu'daki prestijini artırdı. Memluklular tamamıyla sessiz kalsa da Osmanlıların sessiz kalmaları mümkün değildi. Zira Trabzon sancak beyi Şehzade Selim, anne tarafından Dulkadir Beyi Alaüddevle Bozkurt Bey ile akrabaydı. Şehzade Selim veŞehzade Korkut Alaüddevle Bozkurt Bey'in kızı olan aynı anneden dünyaya gelmişti.

Bir dayısına ve iki dayı oğluna yapılan bu harekete karşı Şehzade Selim Azerbaycan'a kadar Safevi topraklarına girerek Safevi Hanedanı'na mensup bazı kişileri esir alıp Trabzon'a getirerek dayısına yapılanın intikamını aldı. Babası Bayezid bile hiçbir şey yapmamış iken Şehzade Selim'in bu hareketi gözlerin ona çevrilmesine neden oldu.

Bu arada II. Bayezid Şah İsmail'in herhangi bir seferine karşı Orta Anadolu'ya asker yığdı. Bu nedenle Şah İsmail Anadolu'nun içlerine girmekten çekinmiştir. Sayısı 115.000'i bulan bu orduyu gözüne kestiremeyen Şah, II. Bayezid'e *Şanlı büyük babam* diye hitap ettiği bir mektup yazarak 1508 yıllarının ilk aylarında Diyarbakır'a çekildi.

Küçük Kıyamet (1509 İstanbul Depremi)

[değiştir | kaynağı değiştir]

Ana madde: 1509 Büyük İstanbul Depremi

10 Eylül 1509'da *Memalik-i Rum* adı verilen Amasya, Tokat, Sivas, Çorum ve çevresinden başlayıp 45 gün şiddetle devam eden depremde halk, iki ay kadar çadırlarda yaşadı. Bu deprem, aynı şiddette İstanbul ve Edirne'de de meydana geldi. 14 Eylül 1509'da İstanbul, Osmanlı tarihinin kaydettiği en şiddetli depreme maruz kaldı. Küçük kıyamet(*Kıyamet-i Suğra*) denilen bu depremde İstanbul'da 109 cami ve mescit ile 1.070 ev kullanılamaz hâle geldi. Halktan da 5.000 kadar insan yaşamını yitirdi. Binlerce insan yıkıntılar altında gömülü kaldı. Köpürmüş ve azgın bir hal almış olan deniz dalgaları, İstanbul ve Galata surlarını aşarak sokaklarda tufan meydana getirdi. Bu arada eski su bentleri de yıkıldı. Sultan II. Bayezid, sarayının duvarlarına güvenemediğinden bahçesinde gayet hafif ve tehlikesiz bir çadır kurdurarak orada on gün kadar ikamet etti.

Büyük İstanbul Depremi tasviri

45 gün kadar, aralıklarla devam eden bu deprem, İstanbul sakinlerini sürekli bir heyecan içinde yaşattı. Çorum halkının üçte ikisi, şehirlerindeki toprak kaymaları yüzünden yarılıp açılan topraklar içinde hayatını kaybetti. Yine bu esnada Gelibolu istihkâmları da yıkıldı. Sultan II. Bayezid'in doğduğu şehir olan Dimetoka bir toprak yığını halini aldı.

Sultan Bayezid, bu deprem nedeniyle devletin ikinci başkenti olan Edirne'ye gittiyse de İstanbul depreminden 15 gün sonra Edirne'de İstanbul'dakinin benzeri olan ve aynı şiddette bir deprem daha meydana geldi. Mimar Hayreddin, 15 gün içinde Padişah için Edirne'deahşap bir ev yaptı. Padişah, bu ahşap evde ikamete başladı. Aynı sene Edirne'de yine benzer şiddette bir deprem daha oldu. Tunca Nehritaşarak ve yatağını da aşarak depremin yıkıntılarını kapladı. Üç gün geçit vermeyen Tunca'nın taşmasıyla da birçok insan öldü.

Bundan sonra II. Bayezid İstanbul'un yeniden imarı için neler yapılması gerektiği konusunda ilgililerle bizzat toplantılarda bulundu. Toplantılar sonunda İstanbul'da yıkılan yerleri yeniden yapmak veya tamir etmek için yirmi evden bir kişi ve ev başına yirmi ikişer akçe toplandı. Bu şekilde Anadolu'dan 37.000,Rumeli'den de 29.000 cerahor (ücretli amele) çıkarılıp 3.000 kadar mimar ve marangoz getirildi. Bunlardan başka "Yaya"lardan 8.000, "Müsellem"lerden de 3.000 kişi kireç yakmakla görevlendirildi. 29 Mart 1510'da başlayan imar faaliyetleri 65 günde sona erdi. Bu inşaat ve tamiratta, İstanbul surlarından başka Galata'daki mahzenler, Galata Kulesi,Kız Kulesi, Rumeli ve Anadolu hisarları ve fenerlikleri, Çekmece köprüleri ile Silivri kalesi gibi önemli yerler de vardı. Sultan II. Bayezid'in bu çabaları üzerine İstanbul kısa bir sürede adeta yeniden inşa edilmiş oldu. Bu inşaat, bütünüyle Mimar Hayreddin'in nezareti altında yapıldı. İnşaatın tamamlanmasından sonra hükümdarın emri üzerine üç gün ve gece, fakirlere yemek dağıtıldı.[21]

Şahkulu isyanı[değiştir | kaynağı değiştir]

Ana madde: Şahkulu İsyanı

Şah İsmail'in Anadolu'da Şii propagandası yapmakla görevlendirdiği kişi, Türk asıllı olmakla birlikte kökeninin Anadolu mu yoksa İran mı olduğu tam olarak bilinmeyen *Şah Kulu*adı verilen biriydi. İran'dan kıyafet değiştirterek binlerce Türkmen'i Anadolu'ya sokan Şahkulu, Kütahya'ya kadar sokuldu. Şehirdeki Osmanlı kuvvetleri dağıtıldı. II. Bayezid o sıralarda oğlu Şehzade Şehenşah'ın vefatından dolayı çok üzgündü. Aslında dedesi II. Murat gibi tahtı büyük oğlu Şehzade Ahmet'e devretmek arzusundaydı. Kendisi de Şehzade Ahmet taraftarı olan Vezir-i Azam Ali Paşa, Şahkulu'nu yoketme görevinin Şehzade Ahmet'e verilmesini istedi. Böyle bir başarı ile hem Şehzade Ahmet prestij kazanacak hem de onun tahta çıkmasına karşı olan sesler azaltılabilecekti.

Bu sıralarda Anadolu beylerbeyi Karagöz Mehmet Paşa'yı da yenen Şahkulu, Kütahya'ya girdi [22]. Bunun üzerine Amasya sancak beyi olan Şehzade Ahmet İstanbul'a çağrıldı ve başkumandan ilan edilip Ali Paşa ile birlikte Şahkulu'nun üzerine gönderilidi.

Kayseri-Sivas arasında Şahkulu ile karşılaşan Osmanlı Ordusu Gökçay Meydan Muharebesi'nde 1511 yılının Temmuz ayında *Kızılbaş* Türkmenleri yendiler [23]. Yalnız Ali Paşa savaşta öldü. Bu olay ile Şii meselesi o an için ortadan kalmış oldu. Şah Kulu yakalanıp idam edildikten sonra imparatorlukta sorunlar yükseldi. Şehzadeler babalarını başarısız görüp tahtı kendi aralarında mücadele ederek ele geçirmeye çalıştılar.

Oğulları arasındaki taht kavgaları[değiştir | kaynağı değiştir]

Oğulları[değiştir | kaynağı değiştir]

II. Bayezid'in, Mahmut, Ahmet, Şehenşah, Selim, Mehmet, Korkut, Abdullah ve Alemşah isimli 8 oğlu ve pek çok da kızı olmuştu. Oğullarının en büyüğü babasının tahta geçmesinden kısa bir süre sonra vefat etti. Padişah'ın 6., 7., 8. oğulları olan Mahmut, Mehmet, Alemşah ise 1507'den önce öldüler. Hayatta sadece yaş

sırası ile Şehzade Ahmet, Şehzade Korkut, Şehzade Selim ve Şehenşah kalmıştı. Hepsi de olgun yaşlara gelmiş, ya kırk yaşını geçmiş veya yaklaşmışlardı. Şehzade Korkut ile Şehzade Selim Alaüddevle Bozkurt Bey'in kızı olan Ayşe Hatun'un çocukları idiler. Şehzade Ahmet Amasya'da [24] vali iken, Korkut Manisa'da, Şehzade Selim ise Trabzon'da vali olarak görevliydi. En küçük şehzade Şehenşah'ın annesi Karamanoğlu sülalesindendi ve bu nedenle Konya valiliğini yürütüyordu.

Şehzade Korkut[değiştir | kaynağı değiştir]

II. Bayezid'in hayatta kalan oğullarından Şehzade Korkut dışındakilerin hepsinin şehzadeleri vardı; yani hepsi kendisinden sonra tahta geçebilecek erkek çocuklara sahiptiler. Yalnız Şehzade Korkut'un pek çok kızı olmasına rağmen erkek çocuğu yoktu.

1509 yılında 40 yaşındaki Şehzade Korkut Manisa sancak beyi (Saruhan Beyi) iken Antalya sancak beyliğine (Teke Beyi) gönderilmişti. Vezir-i Azam Ali Paşa'nın kardeşi Şehzade Ahmet'i tuttuğunu bilen Şehzade Korkut bu tayinle tahttan uzaklaştırıldığının farkında idi. Babasının ani ölümü halinde kardeşi Ahmet Amasya'da olduğundan İstanbul'a Antalya'dan daha çabuk varabilirdi. Bu nedenle kendisinin tekrar Manisa'ya tayinini istedi, fakat kabul edilmedi. Bunun üzerine babasının gözünü korkutmak isteyen Şehzade Korkut tıpkı amcası Cem Sultan gibi hacca gideceğini söyleyip, 137 kişilik maiyeti ve 8 gemi ile 1509 yılında Antalya'dan yola çıktı. Aslında Şehzade Korkut'un denizciler üzerinde büyük bir tesiri vardı. Zaten denizcileri himaye etmesi ile ün kazanmıştı. Pek çok Osmanlı esirini fidyelerini cebinden verip kurtarmıştı. Bunun yanında denizcilik yapanları, reisleri korur, himaye ederdi.

Şehzade Korkut 29 Mayıs'ta Sultan Kansu tarafından Kahire'de muhteşem bir şekilde karşılandı. Bu arada devlet adamları bu olayın aynen Cem Sultan'ın hikâyesine benzediğinden kuşkulanmışlardı. Fakat Şehzadenin tek hedefi babasının ve Ali Paşa'nın gözünü korkutmaktı. Tüm çabalarına rağmen ataması yapılmadı ve Antalya'da kaldı.

Şehzade Selim[değiştir | kaynağı değiştir]

Aynı dönemde Şehzade Selim yaptıkları ile takdir topluyordu. Safeviler'e karşı yapmış olduğu akın ve Gürcü kralları vergiye bağlaması gözleri ona çevirmişti. Şehzade Korkut ise daha yumuşak huylu ve mutedildi. Yalnız erkek çocuğunun olamayışı nedeniyle fazla taraftar toplayamamıştı. Esasen tahta Şehzade Ahmet geçecekti. Zira meşru veliaht, büyük şehzade idi.

Şehzade Selim İstanbul'a çok uzak olan Trabzon sancak beyiydi. Ağabeylerinden Ahmet Amasya'da, Korkut Manisa'da, küçük kardeşi Şehzade Şehenşah ise Konya'daydı. Bu durumda tahta en uzak şehirde olan kendisi idi. Bir defa tahta oturan şehzadeyi oradan atmak neredeyse imkansızdı.

Sultan II. Bayezid ile Şehzade Selim savaşırken minyatürü

Bu dönemde oğlu Şehzade Süleyman 14 yaşına gelmişti. Buluğ çağına gelen şehzadelere sancak verilmesi kanundu. Babası da oğlu Süleyman için Bolu sancağını istedi. Şehzade Süleyman Trabzon'a bağlı Şebinkarahisar sancak beyiydi. Bolu ise ayrı müstakil bir sancaktı. Selim'in isteği oldu ve Şehzade Süleyman Bolu'ya nakledildi. Tabii bu olaya Amasya Sancak beyi Şehzade Ahmet karşı çıktı. Çünkü Bolu Amasya ile İstanbul arasında bir noktaydı. Bu da kendisi için tehlikeli olabilirdi.

Şehzade Ahmet'in çabaları ile Şehzade Süleyman Bolu'dan ayrılacakken, Şehzade Selim bu sefer oğlu için Kefe sancağını istedi. KefeKırım'da bir liman şehriydi. Kırım Hanlığı'na bağlı olmayan şehir doğrudan doğruya İstanbul'a bağlı idi. Şehzade Selim'in düşüncesi kayınpederi olan Kırım hanı Mengli Giray'a yakın bulunabilmekti. Zira Mengli Giray da damadını destekliyordu. Bunun üzerine Şehzade Süleyman 1504 yılında ölen amcası Şehzade Mehmet yerine Kefe sancak beyi oldu.

1511 yılında Şehzade Selim büyük bir maiyet ile Trabzon'dan gemi ile Kırım'a gitti. Güya oğlu Süleyman'ı ve kayınpederini ziyaret edecekti. Asıl amacı kayınpederi ile sıkı bir işbirliği yapmak ve oğlu Süleyman'a talimat vermekti. Veliaht Şehzade Ahmet, Kırım Hanı'na bir mektup gönderdi ve kardeşi Selim'e yardımdan vazgeçmediği takdirde, padişah olduğu zaman Kırım tahtından ümit kesmesini açıkça söylüyordu. Mengli Giray buna kulak asmadıysa da, kayınpederini zor durumda bırakmak istemeyen Şehzade Selim Kırım'dan ayrıldı. Kardeşi Ahmet babasına baskı yaparak kayınpederini azlettirebilirdi.

Selim Kırım'dan Trabzon'a dönmek yerine Rumeli'ye geçti ve artık Trabzon'a dönmeyeceğini ve kendisine Rumeli'de bir sancak verilmesini istedi. Şehzadelere Rumeli'den sancak verilmesi yasalara aykırı olmasına rağmen ordu tarafından sevilen Şehzade Selim'eSemendire ve Vidin sancakları verildi.

Bu arada Şehzade Korkut babasının üzerindeki baskısını arttırarak tekrar Manisa sancağına atandı. 2 Temmuz 1511'de Konya sancak beyi Şehzade Şehenşah'ın 40 yaşında eceli ile vefatı üzerine taht adaylarının sayısı üçe indi.

1511 Temmuz'unda IIŞehzade Selim Vidin'den Edirne'ye geldi. Bu şehri işgal ettikten sonra Çorlu'ya geldi. Ancak 3 Ağustos günü babası II. Bayezid tarafından karşılandı. Birkaç dakikalık vuruşmadan sonra Şehzade mağlup oldu . Kaçmak zorunda kalan Şehzade ihtiyatı elden bırakmamıştı. Bulgaristan sahillerinde gemiler şehzadeyi bekliyordu. Bu olaydan sonra tekrar sancağına dönemezdi. Oğlunun yanına, Kefe'ye gelen şehzade orduyu elde etmeden taht yolunun zor olduğunu böylece anladı.

Şehzade Ahmed[değiştir | kaynağı değiştir]

21 Ağustos 1511 günü II. Bayezid büyük oğlu Ahmet'i tahta geçirmek üzere İstanbul'a çağırdı. Veliaht Şehzade'nin Maltepe'ye kadar gelmesi üzerine Şehzade Selim'i destekleyen birlikler ayaklandı. Bunun üzerine Şehzade İstanbul'a giremedi ve Maltepe'den geri dönmek zorunda kaldı. Amasya'ya döneceği yerde Konya'ya geçen Şehzade Ahmet burada padişahlığını ilan ederek babasının orduya söz geçiremediğini iddia etti. Şehzade Ahmet'in açıkça müddei sıfatını takınması üzerine ulema yüzünü Ahmed'den çevirdi.

Bu arada Şehzade Korkut'un ansızın İstanbul'a gelmesi işleri iyice karıştırdı. Ağabeyinin bu tavrı üzerine umuda kapılan Korkut babası ve paşalarla görüşmüş ve büyük saygı görmüştü fakat babasının hayatta olması nedeniyle paşalar Korkut'u desteklemediler.

1512 yılının ilk günlerinde Kızılbaşlar Amasya, Tokat bölgesinde tekrar ayaklandılar. Şehzade Ahmet'in orayı bırakması bölgede büyük bir boşluk oluşturmuştu. Bu olay üzerine 6 Mart günü İstanbul'da Kapıkulu Ocakları isyan çıkardı. Bu olaylar üzerine Şehzade Ahmet'i desteklemekten vazgeçen Sultan küçük oğlu Selim lehine bir name yazarak onu İstanbul'a davet etti.

Tahttan feragatı ve vefatı[değiştir | kaynağı değiştir]

II. Bayezid'in Ankara, TSE binasının bahçesinde bulunan heykeli

İkinci Bayezid'in cenaze alayı

Şehzade Selim 19 Nisan'da İstanbul'a ulaştı. Bu arada Şehzade Korkut da İstanbul'da idi. Kendisinden üç yaş küçük kardeşinin padişahlığını tanıdı ve tebrik etti. 24 Nisan 1512'de II. Bayezid oğlu Selim namına tahtan feragat ettiğini açıkladı. Böylece babasının vefatından sonra yeniçerilerin desteği ile tahta çıkan II. Bayezid uzun bir saltanatın sonunda yine yeniçerilerin baskısıyla tahttan çekilmiş oldu. II. Bayezid tahtını oğluna bırakırken şu sözleri söyler:

> “ Adaletten ayrılma, acizlere ve biçarelere karşı merhametli ol. Kimsesizlere şefkat göster, herkesin sana ram olmasını istiyorsan ulemaya çok saygı göster, zaruret olmadıkça kimseye sert davranma. ”

Yeni Sultan Selim'e Dimetoka'da çekilmek istediğini söyleyen sabık sultan, oğlunun cülusundan 11 gün sonra kalabalık bir maiyet ileİstanbul'dan Dimetoka'ya doğru yola çıktı. Yola çıktığında da çok hasta ve bitkin olan sabık sultan ata binemedi ve ancak tahtırevan ile seyahate devam edebildi. Dimetoka'ya ulaşmaya ömrü vefa etmeyen II. Bayezid, yola çıkışından 32 gün sonra 26 Mayıs 1512'deEdirne'nin güneydoğusundaki Havsa ilçesinin Abalar köyünde vefat etti.

II. Bayezid'in cenazesi İstanbul'a getirildi, Fatih Camii'nde kılınan cenaze namazından sonra kendi yaptırdığı Bayezid Camii'ndeki türbesinedefnedildi. 62 yaşında vefat eden II. Bayezid'in padişahlık süresi 31 yıldan 9 gün eksikti. Ölümü tüm İslam aleminde üzüntü ile karşılandı.Kahire'de ölümü duyulunca başta Sultan Kansu olmak üzere çok sayıda kişinin katıldığı gıyabi cenaze namazı kılındı. Ayrıca İslam dünyasınınbaşka yerlerinde de gıyabi cenaze namazları kılındı.

İlginç diyalogları[değiştir | kaynağı değiştir]

Kristof Kolomb ile diyalog[değiştir | kaynağı değiştir]

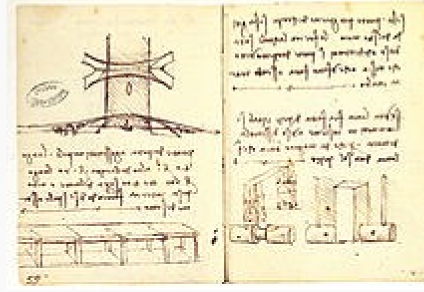
Amerika kıtasını keşfeden İtalyan denizci Kristof Kolomb, yaklaşık 14 yıldır tasarladığı okyanus ötesinde yolculuğu 1484'de Portekiz Kralına sundu ama reddedildi. Destekleyecek bir finansör bulamayınca maddi zorluklara giren Kolomb, Avrupa ile Osmanlı arasında ticaret ile uğraştı. Bu dönemde, 1484'de Sultan II. Bayezid'e bir papaz eşliğinde başvurdu ve bu isteği Osmanlı kayıtlarında

> II. Bayezid'den sultanın adına yeni ülkeler keşfedebilmek için emrine gemiler vermesi istedi.

şeklinde geçti.

Sultan, karşısına çıkan bu delidolu insanı ciddiye almadı ve talebini reddetti. Kolomb, Bayezid'den iki yıl sonra İspanyol kral ve kraliçesine müracaat etti, ve 1492'de de Amerika'yı farkında olmadan keşfetti. Geldiği yeri Hindistan zannederek karşılaştığı halka Hindistanlılar (Indian) dedi.

İlerki yıllarda Kolomb ile üç kez Amerika'ya gitmiş bir İspanyol, bir savaş sonrasında Piri Reis'in amcası Kemal Reis'e esir düştü ve Kolomb'un keşfettiği Amerika kıyılarının haritasını amcasına verdi. Piri Reis bu haritadaki bilgilerden yola çıkarak 1513'de ilk dünya haritasını çizdi.[25]

Da Vinci'nin II. Bayezid'e sunduğu köprü projesi çizimi

Leonardo Da Vinci ile diyalog[değiştir | kaynağı değiştir]

1502 yılında, tarihin en büyük mucitlerinden ve sanatçılarından biri olarak gösterilen İtalyan Leonardo Da Vinci II. Bayezid'a, Haliç üzerine yapılması için 240 metre uzunluğunda bir köprü projesi sundu. Ancak Da Vinci'nin bu sıradışı projesi II. Bayezid tarafından kabul edilmedi ve yıllar sonra benzeri bir köprü 2001 yılında Norveç'de yapıldı (Ås, Akershus).

Gül Baba ile diyalog[değiştir | kaynağı değiştir]

Evliya Çelebi'nin anlattığına göre, Sultan II. Bayezid 1481 yılının bir kış günü Galata sırtlarında avlanırken son derece bakımlı ve güllerlesüslü bir bahçe ve içinde köhnemiş küçük bir kulübe gördü. Kulübede mola veren Sultan, buranın sahibi Gül Baba ile tanışır ve onu, bahçeye gösterdiği özenden dolayı ödüllendirmek istediğini söyledi. Gül Baba da padişahına sarı ve kırmızı iki adet gül vererek, bu bahçeye bir okul ve hastane yaptırmasını istedi. Galata Sarayı Ocağı (günümüzde Galatasaray Lisesi) böylece kuruldu ve Yavuz Sultan Selim'in oğlu Kanuni Sultan Süleyman da

dahil olmak üzere tüm şehzadeler, şehzadelerin çocukları ve önemli devlet görevlileri ilk ve orta eğitimlerini burada aldılar.[26]

Şahsiyeti ve tarihe bıraktıkları[değiştir | kaynağı değiştir]

II. Bayezid uzun boylu, yağız çehreli, ela gözlü ve geniş göğüslüydü. Yumuşak bir tabiata sahipti. Venedik Balyosu Andre Gritti'nin 1503'de Venedik Cumhuriyeti'ne gönderdiği mektupta onun karaketerini tanımlaması Sakaoğlu tarafından şöyle özetlenmiştir.[3] Gritti mektubunda II. Beyazid'in

Uzun boylu, karayağız olduğunu, zihnen daima meşgul izlemini verdiğini ve tasalı göründüğünü; felsefeyle ilgilenmekle beraber kozmografya konularını çok iyi bildiğini, az yemek yediğini, içki içmediğini, camilere gittiğini ve bol sadaka dağıttığını ata binmekten hoşlandığını, nikris (gut) yüzünden sık sık avlanmadığını

bildirmiştir.

Gençliğinde serbest bir hayat sürdüğü halde padişahlığında ibadete ve hayır işlerine yöneldi. Bu sebeple de Bayezid-i Veli ismiyle anıldı. Mecbur olmadıkça savaştan uzak kalmaya dikkat etti. Ayrıca ülke yönetimine verdiği önem nedeniyle çoğunlukla İstanbul'da kalmayı tercih etti.

Şehzadeliğinden beri ünlü bilginleri etrafına topladı ve kendini yetiştirmeye çalıştı. Dinine bağlılığından dolayı kendisine *Bayezid-i Veli* de denilirdi. Bayezid-i Veli, şairleri saraya toplar onlarla sohbet ederdi. Hattat ve bestekârdı. *Adli* mahlasıyla şiirler yazdı. Ulema ve sanatkârlar için ayrıca bir fon ayırmıştı.

Zamanında yetişen pek çok alim, sanatkar ve şaire çalışmalarından dolayı ihsanlarda bulundu, hediyeler verdi.

II. Bayezid oldukça dîndar bir insandı. İstanbul'da kendi adına yaptırdığı Bayezid Camii'nin inşası bitince Padişah

Her kim ömrü boyunca ikindi ve yatsı namazlarının *Dört rekâtlık* ilk sünnetlerini terk etmemiş ise, ilk Cuma namazında imam olsun.

demişti. Bu hususta kendisinden başka kimse çıkmamış, savaşta ve barışta hiçbir sünneti bırakmadığı için namazı kendisi kıldırmıştır. [*kaynak belirtilmeli*]

Sultan II. Bayezid tarafından yaptırılan Bayezid Camii

Edebiyata yoğun bir ilgi duyan Bayezid'in mührünü taşıyan birçok eser hâlen Türkiye ve Avrupa kütüphanelerinde mevcuttur. Hatta, okuduğu kitaplar hakkında düşüncelerini de yazmaktaydı. Namına

çok eser yazılmıştır. Bunun yanı sıra, Türk dili'nin gelişmesi için büyük hizmet verdi. O, eserlerin açık ve anlaşılır bir dil ile yazılmasını isterdi. II. Bayezid musiki ile de ilgilendi. Sultan'ın eserlerinden yalnız 8 tanesinin notası zamanımıza kadar gelebilmiştir. Bunların hepsi saz eserleridir:

- Fahte usulünde Neva Peşrevi
- Neva Saz Semaisi
- Çifte-Düyek usulünde Rahatu'l-Ervah Peşrevi ve Rahatu'l-Ervah Saz Semaisi
- Ağır düyek usulünde Aşiran-Buselik Peşrevi
- Düyek usulünde Evc Peşrevi
- Evc Saz Semaisi ve Sakıyl usulünde Nişabur Peşrevi.

Adlî mahlası kullanarak Türkçe ve Farsça şiirler yazdı. II. Bayezid'in yazdığı şiirlerden meydana gelen küçük hacimli bir divan Rumi 1308 tarihinde İstanbul'da basıldı[27]. Kendisihat sanatında da oldukça yetenekliydi.

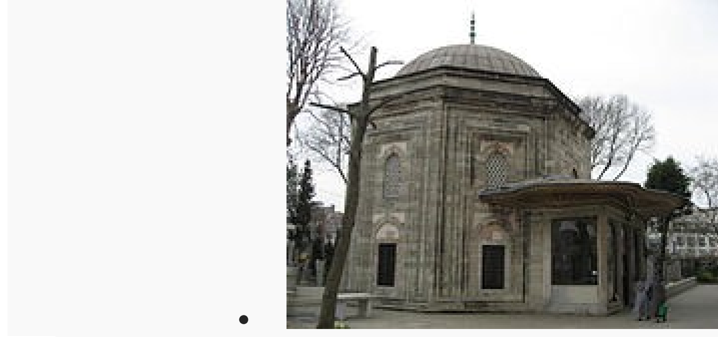
Hükümdarlığı süresince barışı ve sakinliği tercih etmişti. Osmanlı donanması döneminde yenilendi, Piri Reis de tüm Dünya'da nam saldı. Donanmanın yenilenmesi sırasında; yelkenli savaş gemilerini uzun menzilli toplarla yaparak Osmanlı'nın Akdeniz'de tek hâkim olması sağlandı. Döneminde Yeniçeri Ocağı'nı genişletildi ve ağa bölükleri kuruldu.

II. Bayezid'in Bursa'da yaptırdığıKoza Han'ın avlusundaki mescid

Sultan II. Bayezid otuz seneden fazla süren saltanatı boyunca, barış ve sükûnu tercih etmesi, donanmayı yenileyip hazırlıklar yapması, kendisinden sonra tahta geçen oğlu Yavuz Sultan Selim'in fasılasız seferlerle meşgul olmasına neden oldu. Tımar teşkilatında değişiklik yapıldı. Ülkenin birçok yerinde okullar, hastaneler, camiler, medreseler kuruldu. Yaptırdığı eserlerden günümüzde hâlâ varlığını sürdürenler arasında:

- Bayezid Camii
- Bayezid Medresesi
- II. Bayezid suyolu [28]
- Hatuniye Camii (Tokat)
- Hatuniye Camii (Amasya)
- Atik Ali Paşa Camii

-

İkinci Bayezid'in Bayezid Camii'ndeki türbesi

İkinci Beyazıt Külliyesi[29]

- İkinci Beyazıt Külliyesi[30] Ratip Kazancıgil (1997)[31]
- İkinci Beyazıt Köprüsü
- İkinci Beyazıt Köprüsü
- İkinci Beyazıt Köprüsü
- Koza Hanı
- Pirinç Han

sayılabilir.

Ayrıca bakınız: İkinci Beyazıt Külliyesi Sağlık Müzesi

Ailesi[değiştir | kaynağı değiştir]

Eşleri[değiştir | kaynağı değiştir]

1. Nigâr Hatun - Şehzade Korkut ile Fatma Sultan'ın annesi ve Abdullah Vehbi'nin kızı.
2. Şirin Hatun - Abdullah kızı ve Şehzade Abdullah ile Ayn-i Şah Sultan'ın annesi.
3. Gülruh Hatun - Abdülhay'ın kızı ve Şehzade Alemşah ile Kamer Sultan'ın annesi.
4. Bülbül Hatun - Abdullah kızı ve Şehzade Ahmed ile Hundi Sultan'ın annesi.
5. Hüsnüşah Hatun - Karamanoğlu Nasuh Bey'in kızı.
6. Gül-Bahar Hatun - Abdüssamed'in kızı ve Yavuz Sultan Selim'in annesi.[2][32]
7. Ferahşad Hatun - Kefe sancak Beyi Şehzade Mehmed'in annesi.
8. I. Ayşe Hâtûn - Zülkadiroğlu Alaaüd-devle Bozkurd Bey'in kızı ve Yavuz Sultan Selim'in annesi.[33]

Erkek çocukları[değiştir | kaynağı değiştir]

1. Şehzade Ahmed
2. Şehzade Korkut
3. Şehzade Selim
4. Şehzade Mahmut
5. Şehzade Mehmed
6. Şehzade Alemşah
7. Şehzade Abdullah

8. Şehzade Şehenşah

Kız çocukları[değiştir | kaynağı değiştir]

1. Gevher Müluk Sultan
2. Selçuk Sultan
3. Hatice Sultan
4. Ayşe Sultan
5. Hundi Sultan
6. Ayn-i Şah Sultan
7. Fatma Sultan
8. Hüma Sultan
9. Kamer Sultan
10. Meliha Sultan

Popüler Kültürdeki Etkileri[değiştir | kaynağı değiştir]

Şehzade Bayezid'ı 2012 Yapımı Fetih 1453 sinema filminde Yiğitcan Elmalı tarafından canlandırılmıştır.

Şehzade Bayezid'ı 2013 Yapımı Fatih dizisinde Salih Bademci tarafından canlandırılıyor.

Şehzade Bayezid'i 2013 yapımı Da Vinci's Demons dizisinde Akın Gazi canlandırıyor.

Kaynaklar[değiştir | kaynağı değiştir]

1. ^ **Not:** Ebâ-Yezîd'den türetilmiştir.
2. ^ a b Bahadıroğlu, Yavuz (2009) *Resimli Osmanlı Tarihi*, 15.Baskı İstanbul:Nesil Yayınları, s. 129, ISBN 978-975-269-299-2
3. ^ a b c d e Sakaoğlu, Necdet "Beyazid II", (1999) *Yaşamları ve Yapıtlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi*, C.1 s.299-302 İstanbul:Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, ISBN 975-08-0073-7.
4. ^ osmanli700.gen.tr
5. ^ "Kişi Adları Sözlüğü". Türk Dil Kurumu. Erişim tarihi: 21 Ocak 2010.
6. ^ "Kişi Adları Sözlüğü". Türk Dil Kurumu. Erişim tarihi: 21 Ocak 2010.
7. ^ SULTAN II. BÂYEZİD
8. ^ www.enfal.de
9. ^ www.osmanli700.gen.tr
10. ^ http://www.byegm.gov.tr/yayinlarimiz/ANADOLUNUNSESI/229/AND40.htm
11. ^ iyidere.net
12. ^ Shaw, Stanford J.; "History of the Ottoman Empire and modern Turkey" Cambridge University Press, 1. cilt, s. 71-72.
13. ^ Bayezid Han II dallog.com
14. ^ Sultan II. Bayezid Boğdan Seferi, Turkcebilgi.net
15. ^ biyografi.net
16. ^ http://www.sensizliksokagi.org/lofiversion/index.php?t12853.html
17. ^ Norwich, John Julius (1977-06-18). "29.Double Disaster" (İngilizce). *A History of Venice*. Londra: Penguin. s. 383. 0-679-72197-5.
18. ^ Osmanli700.gen.tr - II. Bayezid
19. ^ http://www.hayel.net/osmanli/padisahlar/p8.htm
20. ^ http://www.turkfederasyon.com/altsayfadetay.php?dokuman_kod=52

21. ^ SULTAN II. BÂYEZID ansar.de
22. ^ http://www.yeniumit.com.tr/konular.php?sayi_id=75&konu_id=713&yumit=bolum2
23. ^ Sultan II. Bayezid Han biriz.biz
24. ^ http://www.amasya.gov.tr/ContentDownload/EX2K3Sehzade_Ahmet.doc
25. ^ AFYONCU, Erhan (27 Eylül 2006). "II. Bayezid, Kolomb'u reddetmişti". Sabah Gazetesi. 15 Ocak 2014 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 21 Ocak 2010.
26. ^ "Gülbaba". Galatasaraylılar Derneği. 19 Kasım 2012 tarihinde kaynağındanarşivlendi. Erişim tarihi: 22 Ocak 2010.
27. ^ Bayezid II, (1890) *Divan-i Sultan Bayezid-i Sani*. İstanbul:Matbaa-yi Osmaniye. Tıpkıbasım referans için bakınız [1] (Erişme tarihi:10.08.2009)
28. ^ Kazım Çeçen. (1997) *II. Bayezid suyolu haritaları*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi
29. ^ Amasya Gazetesi
30. ^ edirneden.com
31. ^ *Edirne Sultan II. Bayezid Küülliyesi* Trakya Ünniversitesi Rektörlüğü Yayınları
32. ^ The Imperial House of Osman 4
33. ^ Yavuz Sultan Selim'in öz annesi: "Ayşe Hâtûn"

Dış bağlantılar[değiştir | kaynağı değiştir]

Wikimedia Commons'ta ***II. Bayezid*** ile ilgili medyaları bulabilirsiniz.

	II. Bayezid **Osmanlı Hanedanı** **Doğumu:** 3 Aralık 1447 **Ölümü:** 26 Mayıs 1512	
	Resmî unvanlar	
Önce gelen **II. Mehmed**	**Osmanlı Sultanı** 3 Mayıs 1481 - 25 Nisan 1512	Sonra gelen **I. Selim**
	Hak iddia edilen unvanlar	
Önce gelen **II. Mehmed**	**Bizans İmparatoru**	**Saltanat ile birleştirildi**
Önce gelen **II. Mehmed**	**İslam Halifesi**	Sonra gelen **I. Selim**

[göste

- g
- t
- d

Osmanlı Ha

https://tr.wikipedia.org/wiki/II._Bayezid (Erişim Tarihi 07-03-2016)